

Pohjois-Pohjanmaan liiton talous- ja toimintasuunnitelma 2023–2025 Talousarvio 2023

Julkaisija:

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Poratie 5 A, 90140 Oulu

puhelin 040 685 4000

kirjaamo@pohjois-pohjanmaa.fi

www.pohjois-pohjanmaa.fi

Oulu 2022

Sisältö

1 Maakuntajohtajalta.....	4
2 Pohjois-Pohjanmaan näkymät.....	6
3 Strategiset tavoitteet 2023–2025.....	10
4 Toiminta ja tavoitteet.....	12
4.1 Luottamushenkilöhallinto.....	12
4.2 Maakunnan kehittäminen ja rahoitus.....	13
4.3 Maakunnan suunnittelu ja osaaminen.....	18
4.4 Hallinto.....	27
5 Talousarvio 2022 ja taloussuunnitelma 2023–2025.....	29
5.1. Yleisperustelut.....	29
5.2 Talousarvioasetelma perusteluineen vuodelle 2023 ja sitovuustaso.....	30
5.3 Henkilöstösuunnitelma 2023–2025.....	31
Talousarviotaulukot vuodelle 2023 ja suunnitelma vuosille 2023–2025.....	34
Jäsenkuntien maksuosuudet.....	39

Hyväksytty maakuntavaltuustossa 12.12.2022 § 19

1

Maakuntajohtajalta

Toimintaympäristömme on kohdannut muutoksen, jonka vaikutuksia emme vielä täysin pysty näkemään. Suomen geopoliittinen asema on muuttunut Venäjän hyökkäyssodan vuoksi. Luottamus monen keskeiseen ja keskinäisriippuvuuksiin perustuvaan rauhaan ja vakauteen on rikottu. Olemme hakeutumassa NATO:n jäseneksi valtiollisen itsemääräämisoikeuden ja kansalaisten turvallisuuden varmistamiseksi. Pohjoisella Suomella on muuttuneessa tilanteessa paljon tarjottavana niin liikenneyhteyksien kuin energiaturvallisuuden tai sotilaallisen yhteistyön osalta.

Energiaturvallisuus ja vihreän siirtymän murros näkyvät Pohjois-Pohjanmaan liiton toiminnassa panostuksena tuulivoiman ja muiden uusiutuvien energiahankkeiden toimintaedellytysten parantamiseen. Yhteiskunnan ja teollisuuden laajempi sähköistäminen parantaa alueellista kilpailukykyämme.

Kilpailukykyämme voi nakertaa maakäyttösektorin päästöjen vähentämispyrkimykset, jota kohdentuvat turvepohjaisiin peltoihimme tai metsiimme. Uhkan torjumiseksi tuemme oikean tiedon ja menetelmien tuottamista sekä niiden levittämistä Euroopan Unionin ja Suomen päättäjien pöytiin.

Liikenneyhteyksien osalta edunvalvonnan kärjessä olleen TEN-T verkon palvelutason ajantasaistaminen on tässä tilanteessa entistäkin ajankohtaisempi. Tarvitsemme toimivat rata- ja tieyhteydet

eteläisestä Suomesta Oulun kautta Pohjois- Ruotsiin aina Narvikin satamaan saakka. Sotilaallisen liikkuvuuden turvaaminen voi nousta suurempaan rooliin pohjoisen liikenneinvestoinneissa ja niiden tukirahoituksessa.

Hyvinvointialueiden toimintojen käynnistyminen vuoden 2023 alusta ja TE palveluiden siirtyminen 2025 kuntien järjestettäväksi muuttavat kuntien roolia voimakkaasti. Maakunnan liitto tukee kuntien valmistautumista elinvoimakeskisempään toimintaympäristöön vahvistamalla valmiuksia uusien palveluiden järjestämiseen ja niiden edellyttämään yhteistoimintaan.

Aluekehitysrahoituksen osalta kohtaamme vuosien 2023 ja 2024 osalta rytmihäiriön, jossa Pohjois-Pohjanmaan ohjelma- ja yritysrahoitus on runsasta. Ohjelmakauden lopussa elämme vuorostaan niukkuuden kanssa. Rytmihäiriöiden syynä on oikeudenmukaisen siirtymän rahasto ja sen ajallinen kohdentuminen.

Karelia CBC ohjelma keskeytyi Venäjän hyökkäyssotaan ja roolimme hallintoviranomaisena on päättymässä ohjelman sulkemiseen lähivuosien aikana. Yli 20 vuoden historia lähialueyhteistyössä on päättynyt ja raja on jälleen sulkeutunut.

Pohjois-Pohjanmaan liiton talousarvio perustuu 4 % kuntarahoituksen kasvulle. Tällä rahoituksella katetaan liiton perussopimuksen mukainen toiminta.

Aikaisempien vuosien ylijäämät ovat peräisin korona-ajan poikkeuksellisuudesta. Rajoitukset ovat estäneet yhteisten tilaisuuksien järjestämisen ja toimintaan olennaisesti liittyvän matkustamisen, vaikka budjeteissa niihin toiveikkaasti oli varauduttu. Maakuntaliiton palveluksesta on siirtynyt henkilöstöä kuntiin. Henkilöstövaihdokset on hoidettu sisäisin järjestelyin siirtymiin liittyvien pitkäaikojen virkavapauksien aikana. Henkilöstön jaksaminen on ollut tiukoilla.

Lisäksi liiton toiminnan ja strategisten tavoitteiden varmistamiseksi on katsottu tarpeelliseksi vahvistaa henkilöstöhallinnon ja paikkatiedon henkilöstöresurssia. Kilpaillun EU rahoituksen lisääminen alueelle on varautumista EU:n aluekehitysrahoituksen muutoksiin ja selkeä jatkumo rakennerahastojen innovaatiopanostuksille. Tämäkin asetettu tavoite vaatii tekijänsä.

Pohjois-Pohjanmaan liitto toteuttaa maakuntaohjelman kärkihankkeita aikaisempaa enemmän hankerahoituksella ja kattamalla omarahoitusosuudet aikaisempien vuosien ylijäämistä muodostuneella kehittämisrahastolla. Näiden hankkeiden toteuttamiskulut nostavat menojen tasoa voimakkaasti, mutta edellä kuvattu rahoitusperiaate huomioiden muutos ei heikennä liiton taloustasapainoa.

Talous- ja toimintasuunnitelma on pyrkinyt huomioimaan ympäröivän maailman muutokset ja reagoimaan muutoksiin maakuntaliiton

käytettävissä olevin välinein. Uuden eduskunnan ja hallituksen myötä korostuu maakuntaliiton ja Oulun vaalipiirin kansanedustajien yhteistyö ja kohtaamiset. Poliittisessa edunvalvonnassa kotimaassa ja kansainvälisissä järjestöissä maakuntahallituksen jäsenet ovat ottaneet aikaisempaa aktiivisemmän roolin.

Pohjois-Pohjanmaan liiton talous ja toimintasuunnitelma vuodelle 2023 on tasapainossa tavoitteiden ja voimavarojen suhteen. Valmistautuminen tulevien vuosien henkilöstövaihdoksiin on viisautta.

Voin hyvällä mielellä jättää tämän suunnitelman toteutuksen seuraajalleni.

Oulussa 2022

Pauli Harju
maakuntajohtaja

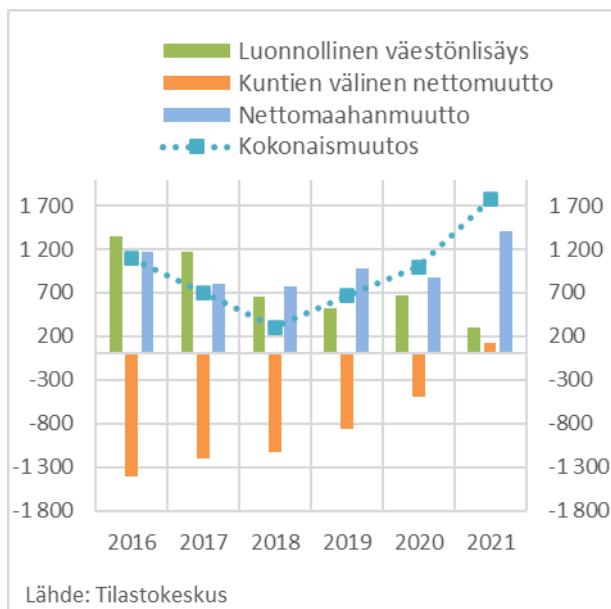

2

Pohjois-Pohjanmaan näkymät

Maakunnan vetovoima väestönkasvun taustalla

Pohjois-Pohjanmaan väkiluku oli 415 603 asukasta vuonna 2021, mikä on 1 773 asukasta enemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Kuntien välinen nettomuutto oli maakuntatasolla Pohjois-Pohjanmaan osalta positiivinen ensimmäistä kertaa sitten vuoden 2004 ja Pohjois-Pohjanmaa jäi voitolle 129 henkilön verran. Pohjois-Pohjanmaan nettomaahanmuutto oli positiivinen 1 404 henkilöä (882 henkilöä vuonna 2020). Maakunnan luonnollinen väestönkasvu oli 295 henkilöä vuonna 2021 eli se aleni alle puoleen edellisestä vuodesta (672 henkilöä vuonna 2020). Luonnollisen väestönkasvun heikkenemiseen vaikutti pääosin kuolleisuuden kasvu (+10 %), mutta myös syntyneisyyden määrän väheneminen (-0,7 %).

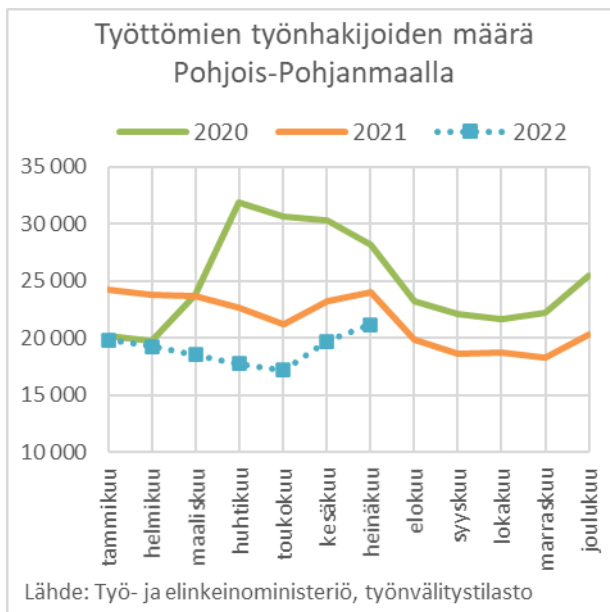

Pohjois-Pohjanmaan kunnista väestö kasvoi vuonna 2021 eniten Oulussa (+2 224) ja Kempeleessä (+320). Myös Iissä, Ylivieskassa, Pyhännällä, Kalajoella, Muhoksella ja Hailuodossa väestö kasvoi. Muissa 21 maakunnan kunnassa väestömäärä väheni, eniten Nivalassa (-104), Haapajärvellä (-94) ja Raahessa (-93). Pohjois-Pohjanmaan seuduista väestö kasvoi vain Oulun seudulla 2 503 asukkaalla. Väkiluvun väheneminen tosin hidastui muualla maakunnassa.

Pohjois-Pohjanmaa on yhä ikärakenteeltaan maan nuorin maakunta, väestön keski-ikä oli Pohjois-Pohjanmaalla 41 vuotta vuonna 2021. Pohjois-Pohjanmaan asukkaiden keski-ikä on 2,6 vuotta alhaisempi kuin koko maassa keskimäärin.

Työttömyys laskenut koronaa edeltävälle tasolle

Työttömiä työnhakijoita on ollut tammi-heinäkuussa 2022 keskimäärin 4 200 vähemmän kuin edellisellä vuonna. Työttömien määrä aleni alkuvuonna 2022 aina toukokuuhun asti, kunnes kääntyi kesä- ja heinäkuussa nousuun. Kyseessä on normaalivuosien kausi-ilmiö, jolloin vastavalmistuneet ja määräaikaissa työsuhteessa olevat tulevat työnhakijoiksi. Työttömien osuus työvoimasta oli vuoden 2022 tammi-heinäkuussa keskimäärin 10,1 prosenttia, mikä on noin 1,5 prosenttiyksikköä alempi kuin vuonna 2021 keskimäärin. Koko maan työttömien osuus työvoimasta oli vuoden 2022 tammi-heinäkuussa -0,3 prosenttiyksikköä alempi kuin Pohjois-Pohjanmaalla.

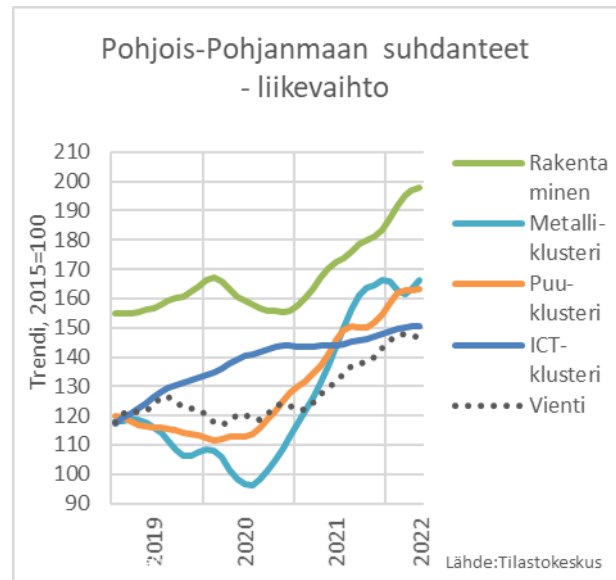

Talouden myönteinen kehitys on nähtävissä lomautettujen ja lyhennetyllä työviikolla työskentelevien määrien alenemisena. Lomautettuja oli vuoden 2022 tammi-heinäkuussa keskimäärin noin 1 400 kuukaudessa, mikä on 800 lomautettua vähemmän kuin edellisenä vuonna keskimäärin. Lyhennetyllä työviikolla on ollut kuluvan vuoden tammi-heinäkuussa keskimäärin 400 henkilöä, kun edellisenä vuonna lyhennettyä työviikkoa teki keskimäärin 970 henkilöä.

Vuoden 2021 tammi-heinäkuussa työttömistä työnhakijoista oli keskimäärin kuukaudessa 10 980 työtöntä miestä ja 8 070 työtöntä naista. Työttömien miesten määrä on alentunut noin 1 500 työttömällä ja naisten 1 000 työttömällä edellisvuoden keskiarvoista. Suhteellisesti työttömien määrä on alentunut miehillä 12,1 prosenttia ja naisilla 10,9 prosenttia. Ikäryhmittäin tarkasteltuna työttömyys on alentunut eniten alle 25-vuotiaiden kohdalla. Alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli tammi-heinäkuussa 2022 keskimäärin 2 760 henkilöä, mikä on 15,2 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna keskimäärin. Yli 50-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli vuoden 2022 tammi-heinäkuussa keskimäärin 6 300 henkilöä, mikä on 11,3 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2021 keskimäärin.

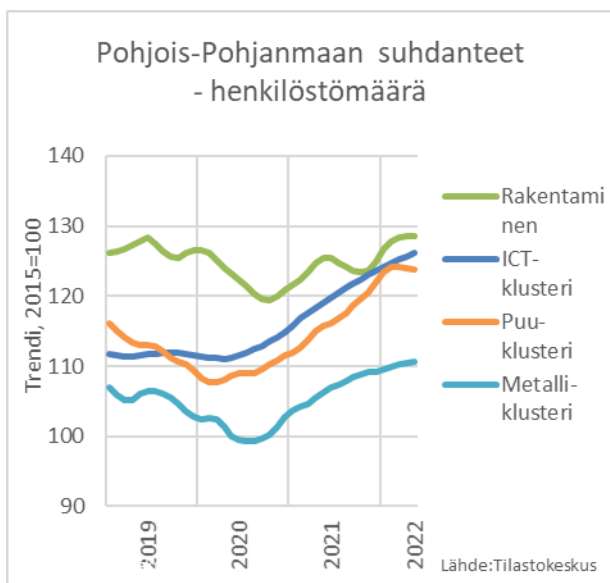
Pitkäaikaistyöttömyyden pitkään jatkunut kasvu kääntyi vuoden 2022 aikana voimakkaaseen laskuun. Vielä tammikuussa ja helmikuussa pitkäaikaistyöttömiä oli vuoden takaiseen verrattuna enemmän, mutta maaliskuusta lähtien pitkäaikaistyöttömien määrän aleneminen on kiihtynyt kuukausittain vuodentakaiseen verrattuna. Suhteellisesti vuosikeskiarvo aleni 7,6 prosenttia tammi-heinäkuussa 2022 edellisvuodesta, mutta heinäkuussa 2022 pitkäaikaistyöttömien määrä oli peräti 16,5 prosentti alemmalla tasolla kuin vuotta aiemmin. Yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleita työnhakijoita oli tammi-heinäkuussa 2022 keskimäärin kuukaudessa noin 6 800 henkilöä, mikä on 506 vähemmän kuin edellisen vuoden keskiarvo. Ulkomaisten työttömien määrä oli vuoden 2022 tammi-heinäkuussa keskimäärin noin 900 henkilöä, mikä on 7,5 prosenttia vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Pohjois-Pohjanmaan suhdanteet edelleen kasvussa

Pohjois-Pohjanmaan rakentamisen liikevaihto kasvoi lähes 22 prosenttia vuoden 2022 ensimmäisellä neljänneksellä verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon. Toimialan liikevaihdon kasvuvauhti hidastui huhtikuussa 15 prosenttiin ja toukokuussa 12 prosenttiin. Metalliklusterin liikevaihdon pitkään jatkunut voimakas kasvu jatkui

vielä vuoden 2022 ensimmäisellä neljänneksellä, jolloin liikevaihto kasvoi 29 prosenttia verrattuna vuotta aiempaan ajanjaksoon. Metallin liikevaihdon kasvuvauhti hidastui huhtikuussa 15,4 prosenttiin, mutta kiihtyi jälleen toukokuussa 26,0 prosenttiin. ICT-klusterin liikevaihdon kasvu oli vuoden ensimmäisellä neljänneksellä yhdeksän prosenttia ja huhtikuussa 19 prosenttia. Toukokuussa ICT-klusterin liikevaihto kuitenkin aleni vuoden takaiseen verrattuna 15 prosenttia. Puuklusterin (puutuote- ja huonekaluteollisuus) liikevaihto kasvoi vuoden 2022 ensimmäisellä vuosineljänneksellä 28,8 prosenttia, huhtikuussa 16,3 prosenttia ja toukokuussa 18,8 prosenttia edellisvuoden vastaaviin ajanjaksoihin verrattuna. Pohjois-Pohjanmaan maakunnan kaikkien toimialojen vientiliikevaihto kasvoi ensimmäisellä vuosineljänneksellä 22,2 prosenttia vuodentakaiseen verrattuna. Viennin kasvu jatkui huhtikuussa 21,3 prosenttia ja toukokuussa 4,8 prosenttia.

Pohjois-Pohjanmaan rakentamisen toimialan henkilöstömäärä kasvoi vuoden 2022 ensimmäisellä neljänneksellä viisi prosenttia. Huhtikuussa henkilöstömäärä kasvoi kolme ja toukokuussa puolitoista prosenttia vuodentakaisesta. ICT-klusterin henkilöstömäärä kasvoi ensimmäisellä neljänneksellä seitsemän prosenttia vuoden 2021 ensimmäiseen neljännekseen verrattuna. Huhtikuun kasvu kertyi 2,1 prosenttia ja toukokuussa 6,3 prosenttia verrattuna edellisvuoden vastaaviin

kuukausiin. Puuklusterin henkilöstömäärä kasvoi 12 prosenttia vuoden 2022 ensimmäisellä vuosineljänneksellä edellisvuoden vastaavaan neljännekseen verrattuna. Kasvu puolittui huhtikuussa kuuteen prosenttiin. Metalliklusterin henkilöstömäärä lisääntyi vuoden 2022 ensimmäisellä neljänneksellä viisi prosenttia vuodentakaisesta. Huhtikuussa kasvu kertyi 5,0 prosenttia ja toukokuussa 4,1 prosenttia.

Talouden hyvä vire näkyy kuntien verotulokehityksessä

Pohjois-Pohjanmaan kunnista vain Muhos nosti tuloveroprosenttiaan vuodelle 2022. Muhoksen veroprosentti nousi 22 prosenttiin edellisen vuoden 21,5 prosentista. Verotusta kevensi kaksi kuntaa: Siikalatva laski tuloveroprosenttiaan 22 prosentista 21,75 prosenttiin ja Vaala 21,5 prosentista 21 prosenttiin. Maakunnan korkein tuloveroprosentti on Ylivieskalla, 23 prosenttia. Alhaisin tuloveroprosentti maakunnan kunnista on edelleen Pyhännällä, 19,75 prosenttia. 11 kunnalla on tuloveroprosentti 22 tai enemmän. Vaala laski vakituisen asunnon kiinteistöveroprosenttia 0,14 prosenttiyksiköllä ja Kempele nosti 0,07 prosenttiyksiköllä.

Kunnallisverontilitykset kasvoivat vuoden 2022 tammi-elokuun aikana yhtä lukuun ottamatta kaikissa Pohjois-Pohjanmaan kunnissa verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon. Kunnallisverontilitykset laskivat Vaalassa -24 euroa/asukas. Yhteensä maakunnan tilitykset olivat 97 euroa asukasta kohti suuremmat. Tuloverojen tilityksissä euromääräisesti asukasta kohti suurin kasvu oli Merijärvellä (+157 €/as.), Pyhäjoella (+140 €), Kempeleessä (+134 €/as.), Muhoksella (+131 €/as.) ja Oulussa (+120 €/as.). Suhteellisesti eniten tuloverotilitykset kasvoivat Merijärvellä, Pyhännällä (+112 €/as.) ja Pyhäjoella.

Kuluvan vuoden yhteisöverotilitysten määrää alensi kuntaryhmän väliaikaisen kymmenen prosenttiyksikön korotetun jako-osuuden

poistuminen. Talouden vahva vire nosti silti yhteisöverotuottoja enimmässä osassa Pohjois-Pohjanmaan kunnista tammi-elokuun tilitysten osalta verrattuna edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon. Koko maakunnan yhteenlasketut kumulatiiviset yhteisöverotilitykset elokuussa 2022 olivat asukasta kohti laskettuna 17 euroa suuremmat kuin vuotta aiemmin samaan aikaan. Eniten yhteisöverotilitykset kasvoivat Sievissä (+108 €/as.), Käsämällä (+46 €/as.), Pyhännällä (+30 €/as.), Oulussa (+29 €/as.) ja Siikajoella (+29 €/as.). Yhteisöverotilitykset kasvoivat kaikkiaan 23 maakunnan kunnassa. Yhteisöverotilitysten lasku oli suurinta Pyhäjärvellä (-204 €/as) ja Raahessa (-34 €/as.).

Pohjois-Pohjanmaan kunnille tilitettiin kiinteistövero vuodelle 2022 elokuun loppuun mennessä asukasta kohti 7 euroa enemmän kuin vuotta aiemmin. Eniten kiinteistöverotilitykset kasvoivat Pyhäjoella (+ 131 €/as.), Pyhännällä (+100 €/as.), Utajärvellä (+39 €/as.), Iissä (+32 €/as.), Kalajoella (28 €/as.), Vaalassa (27 €/as.) sekä Raahessa (25 €/as.). Nivalan, Siikalatvan, Oulaisten, Siikajoen, Kuusamon ja Ylivieskan kiinteistöverotilitykset alenivat hieman edellisestä vuodesta.

Yhteenlasketut verotilitykset kasvoivat yhtä kuntaa lukuun ottamatta kaikissa Pohjois-Pohjanmaan kunnissa vuoden 2021 tammi-elokuun aikana vuodentakaisesta. Maakunnan tasolla tilitykset kasvoivat 4,4 prosenttia ja euromääräisesti 122 euroa asukasta kohti. Suurinta kasvu yhteenlasketuissa tilityksissä oli Pyhäjoella (265 €/as.) ja Pyhännällä (242 €/as.). Peräti 14 kunnan yhteenlasketut verotilitykset kasvoivat yli 100 euroa asukasta kohti edellisestä vuodesta ja yhdeksällä kunnalla vähintään 50 eurolla asukasta kohti. Vain Pyhäjärvellä verotilitykset alenivat edellisestä vuodesta (-200 €/as.). Verotilitysten hyvä kehitys on seurausta talouden piristymisestä koronaepidemian jälkeen.

Vuoden 2023 alusta sosiaali- ja terveyspalvelut poistuvat kuntien taloudesta ja järjestäminen ja kustannukset siirtyvät hyvinvointialueille. Rahoituksen siirtoa kunnista hyvinvointialueille tasataan kuntatasolla valtionosuuksia lisäämällä tai vähentämällä siten, että siirtyvät kulut ja tuotot saavat erota maksimissaan 60 euroa asukasta kohden. Tasauksen seurauksena kuntien verorahoituksen rakenne eli verotulojen ja valtionosuuksien suhde tulee yhtenäistymään. Valtionosuusriippuvaisuus vähenee ennen uudistusta vähemmän verotuloja saaneissa kunnissa, kun taas valtionosuuksien merkitys kasvaa aiemmin enemmän verotulojen saaneissa kunnissa.

Uudistus mullistaa kuntien rahoitusjärjestelmän. Toimintatuottojen merkitys kasvaa selvästi, kun kuntien tulojen leikkaukset kohdistuvat valtionosuuksiin ja verotuloihin. Alle puolet verotuloista ja noin kolmannes valtionosuuksista jää kuntien rahoituksen piiriin. Kuntien vuoden 2023 veroprosentiksi määräytyy vuoden 2022 veroprosentti vähennettynä 12,64 prosenttiyksiköllä. Kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta alennetaan kolmanneksella. Kiinteistöveroprosenttejaan kunnat voivat muuttaa vapaasti myös vuonna 2023. Kuntien verotuloissa kiinteistöverotulojen merkitys kasvaa merkittävästi. Pohjois-Pohjanmaalla ennen uudistusta kiinteistöverotulojen osuus verotuloista on keskimäärin kymmenen prosenttia. Uudistuksen jälkeen kiinteistöverotulojen osuus nousee keskimäärin 20 prosenttiin kuntien verotuloista.

3

Strategiset tavoitteet 2023–2025

STRATEGISET TAVOITTEET 2023 - 2025		
Strateginen linjaus 2025: Maakunnan fyysinen ja digitaalinen saavutettavuus		
Tavoite 2023	Toimenpide	Vastuutahot
Maakunnan aseman parantaminen kansallisessa ja eurooppalaisessa liikennepoliitikassa.	1) TEN-T-kärkihankkeiden suunnitelmavalmiuden parantaminen 2) Maakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman ja edunvalvonnan uudistaminen	1) Maakunnan suunnittelu ja osaaminen, maakuntajohtaja. 2) Maakuntahallitus, maakuntajohtaja.
Strateginen linjaus 2025: Kannattavan yritystoiminnan ja kilpailukyyn edellytykset		
Tavoite 2023	Toimenpide	Vastuutahot
Innovaatiotoiminnan ja älykkään erikoistumisen kehittäminen erityisesti vihreässä siirtymässä sekä yhteistyön lisääminen EU-toimijoiden kanssa.	PRI (Partnerships for Regional Innovation) -pilotin toteuttaminen yhdessä IP-alueen kanssa Oikeudenmukaisen siirtymäsuunnitelman toimeenpanon käynnistäminen	Maakunnan kehittäminen ja rahoitus.
Kilpailukykyä ja huoltovarmuutta energiasta.	1) Pohjois-Pohjanmaan tuulivoimaosaamisen kehittäminen -hankkeen toimeenpano, 2) Vaihemaakuntakaavaprosessin eteneminen ehdotusvaiheeseen 3) JTF-rahoituksen kohdentaminen uusiutuvan energian kehittämiseen	Maakunnan suunnittelu ja osaaminen, Maakunnan kehittäminen ja rahoitus.
Osaavan työvoiman saatavuus.	1) Pohjois-Pohjanmaan TE2024 -hankkeen toimeenpano 2) Koulutustarpeen ennakkointiprosessin kehittäminen	Maakunnan kehittäminen ja rahoitus, Maakunnan suunnittelu ja osaaminen.
Strateginen linjaus 2025: Euroopan unionin pohjoisten alueiden painoarvo ja siihen kohdistuva säättely		
Tavoite 2023	Toimenpide	Vastuutahot
Pohjoisten liikenneyhteyksien painoarvon vahvistaminen ohjelmissa ja päätöksenteossa.	CPMR:n liikennetyöryhmissä sekä Perämerenkaaren vyöhykehankkeessa vaikuttaminen.	Maakunnan suunnittelu ja osaaminen, maakunnan kehittäminen ja rahoitus.
Maakunnan profiloituminen pohjoisuudella kansainvälisissä verkostoissa.	1) OECD:n pohjoisia harvaan asuttuja alueita koskevan tutkimuksen alueellinen organisointi 2) Itämeren matkailustrategian koordinaatio sekä toimeenpano	Maakunnan kehittäminen ja rahoitus.
Huoltovarmuuden ja kriisinhallinnan tukeminen maakunnassa.	1) Huoltovarmuuden tarpeiden huomioiminen aluekehityksen resursseja ohjaavissa strategisisissa asiakirjoissa 2) Maakunnan ennakoiva aluerakenne- ja liikennejärjestelmätyö	Maakunnan kehittäminen ja rahoitus, Maakunnan suunnittelu ja osaaminen.

Strateginen linjaus 2025: Kuntien elinvoimaisuus ja uudistuminen		
Tavoite 2023	Toimenpide	Vastuutahot
Kuntien tukeminen TE-palvelut 2024 -uudistuksessa.	Pohjois-Pohjanmaan TE2024-hankkeen toimeenpano. Selvitys TE2024-uudistuksen järjestämisvaihtoehdoista Pohjois-Pohjanmaalla.	Maakunnan kehittäminen ja rahoitus.
Maakunnan markkinointi kuntien ja muiden kehittäjätahojen kanssa.	Maakunnan tunnettavuus -kärkihankkeen käynnistäminen yhdessä kuntien kanssa.	Maakunnan kehittäminen ja rahoitus.
Tuulivoimarakentamisen edellytysten luominen	Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaprosessin eteneminen aikataulussa.	Maakunnan suunnittelu ja osaaminen.
Edunvalvonnan toimintamallin vahvistaminen ja kehittäminen	1) Kansanedustajayhteistyö on vakiintunut 2) Maakunnan toimijoiden rooli ja yhteistoiminta on selkiintynyt edunvalvonnassa	Maakunnan kehittäminen ja rahoitus, Maakunnan suunnittelu ja osaaminen.
Strateginen linjaus 2025: Tulevaisuuden rakentaja ja tiedolla johtaja		
Tavoite 2023	Toimenpide	Vastuutahot
Muutosten tunnistaminen ja vaikuttava tulevaisuustyö.	Säännöllisesti päivitettävä tilanne- ja tulevaisuuskuva sekä alueellisten asiantuntijaverkostojen hyödyntäminen.	Maakunnan suunnittelu ja osaaminen. Maakunnan kehittäminen ja rahoitus.
Maakuntaohjelman toteuttaminen 2022-2025.	Maakuntaohjelman kärkihankkeiden asteittainen käynnistäminen.	Maakunnan kehittäminen ja rahoitus.
Aluekehityskeskustelujen vaikuttavuus	Aluekehityskeskusteluprosessin valmistelu ja toimeenpano.	Maakuntajohtaja, maakunnan kehittäminen ja rahoitus, maakunnan suunnittelu ja osaaminen.
Strateginen linjaus 2025: Innostuneiden osaajien yhteisö		
Tavoite 2023	Toimenpide	Vastuutahot
Henkilöstön työhyvinvointi	1) Kehitetään työhyvinvoinnin johtamista 2) Panostetaan yhteisöllisyyden lisäämiseen ja hyvän työilmapiirin kehittämiseen	Hallinto, Maakunnan kehittäminen ja rahoitus, Maakunnan suunnittelu ja osaaminen.
Tulevaisuuden asiantuntijuutta tukevat työ- ja toimintatavat	1) Yhteistyön kehittäminen strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi 2) Asiantuntijuuden ja asiantuntijuutta hyödyntävien toimintatapojen kehittäminen	Hallinto, Maakunnan kehittäminen ja rahoitus, Maakunnan suunnittelu ja osaaminen.

4

Toiminta ja tavoitteet

4.1 Luottamushenkilöhallinto

Pohjois-Pohjanmaan liiton ylintä päätösvaltaa käyttää maakuntavaltuusto, joka päättää liiton toiminnan tavoitteista ja taloudesta sekä keskeisimmistä liiton toimintaa ohjaavista ohjelmista ja suunnitelmista. Vuonna 2023 maakuntavaltuusto kokoontuu kaksi kertaa.

Maakuntahallitus vastaa liiton käytännön toiminnasta ja hallinnosta sekä toteuttaa valtuuston aluekehitystyölle, alueiden käytön suunnittelulle sekä edunvalvonnalle asettamia tavoitteita. Maakuntahallitus osallistuu tiiviisti maakuntakaavoitusta, maakunnan kehittämistä ja edunvalvontaa koskevien asioiden valmisteluun kaikissa käsittelyvaiheissa. Maakuntahallituksen kokouksia pidetään 10–12 kertaa vuonna 2023. Kokousten lisäksi maakuntahallitus kokoontuu tarvittaessa erillisiin kehittämis- ja suunnitteluseminaareihin. Vuoden 2023 budjetissa on varauduttu yhden pohjoismaihin suuntautuvan matkan kustannuksiin.

Tarkastuslautakunta suorittaa liiton toiminnan ja talouden tarkastuksen arviointisuunnitelmansa pohjalta. Tarkastuslautakunnan tehtäviin kuuluu valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden, toiminnan tuloksellisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden sekä talouden tasapainotuksen toteutumisen arviointi sekä sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamisen valvonta. Tarkastuslautakunta pitää viisi kokousta vuonna 2023 sekä osallistuu tarvittaessa seminaareihin ja koulutuksiin. Vuoden 2023 budjetissa on varauduttu maakuntahallituksen

kanssa tehtävään pohjoismaihin suuntautuvaan matkaan.

Vuonna 2023 toimivat maakuntahallituksen ja maakuntajohtajan nimeämät ilmastotyön neuvottelukunta, järjestöneuvottelukunta, koulutuksen ja tutkimuksen yhteistyöryhmä, maakuntakaavoituksen neuvottelukunta, matkailun kehittämisryhmä sekä nuorisovaltuusto. Pohjois-Suomen neuvottelukunta on Pohjois-Pohjanmaan, Lapin, Keski-Pohjanmaan sekä Kainuun maakuntien yhteinen yhteistyö- ja edunvalvontaelin, joka edistää Pohjois-Suomen yhteisiä asioita sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla. Pohjois-Pohjanmaan liitto organisoi aluekehityslain mukaisen ja maakuntahallituksen asettaman maakunnan yhteistyöryhmän (MYR) ohjelmakaudella 2021–2027. Yhteistyöryhmän tehtävänä on aluekehitystoimintojen yhteensovittaminen ja aluekehitysvarojen suuntaaminen maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelman avulla maakunnan kehityksen kannalta järkevästi. Maakunnan yhteistyöryhmän kustannukset katetaan pääsääntöisesti Euroopan aluekehitysrahaston teknisestä tuesta. Vuonna 2023 pidetään noin kuusi kokousta. Maakuntajohtaja toimii maakunnan yhteistyöryhmän esittelijänä ja yhteistyöryhmän sihteeristön puheenjohtajana. Pohjois-Pohjanmaan liitto vastaa maakunnan yhteistyöryhmän kokouskäytännöistä ja tiedotuksesta.

Luottamushenkilöiden edustusvaroilla katetaan maakuntaliiton tilaisuuksien, kuten maakuntapäivien ja kansainvälisen naistenpäivän vastaanoton, kuluja. Pohjois-Pohjanmaan liitto on perinteisesti järjestänyt maakunnan

keskeisille toimijoille ja yhteistyötahoille loppiaisvastaanoton, jonka yhteydessä jaetaan Pohjois-Pohjanmaa-palkinto. Lisäksi varaudutaan yhteistyökumppaneiden kanssa järjestettäviin seminaareihin ja tilaisuuksiin.

4.2 Maakunnan kehittäminen ja rahoitus

Maakunnan liiton tehtävät määritetään aluekehityslaissa. Aluekehityksen ja rahoituksen vastuualueella korostuvat suunnittelukaudella yhteistyö maakunnan toimijoiden kanssa, aluekehitysrahoituksen välineiden suunnittelu, toimeenpano, tiedottaminen ja päätöksenteko. Vastuualue aktivoi maakuntaohjelman toimeenpanoa. Vastuualue koordinoi maakuntaliiton kansainvälistä toimintaa sekä hoitaa Karelia CBC -ohjelman hallintoviranomaisen tehtäviä.

Aluekehityksen näkökulmasta maakuntaohjelmassa korostuu yrittäjyyden, työllisyyden, työllisyysrakenteiden ja työelämän muutoksien yhteensovittaminen, yrittäjien jaksaminen sekä maakunnan muutoskyvykkyys. Tavoitteena on yritysmuutoskyvyn kasvattaminen päätöksenteossa kunta- ja maakuntatasolla sekä yrittäjyyspolkujen monipuolistaminen ja sujuvoittaminen mukaan lukien omistajanvaihdokset. Pohjois-Pohjanmaan liitto tukee kuntia TE2025-uudistuksessa hankkeella. Alueen haasteena on työvoiman saatavuus. Osaamisen varmistaminen ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen toimenpiteet koskevat osa-alueita, joilla yritykset pystyvät lisäämään kilpailukykyään ja liiketoiminnan kannattavuutta. Työtä tukee elinvoimaryhmä, jossa on jäsenenä kuntien elinkeinotoiminnan kehittämisestä ja toteuttamisesta vastaavat kehittämissyhtiöt.

Maakunnan kilpailukykyä lisätään kansallisen ja kansainvälisen profiloitumisen kautta. Vuosina 2023–2024 toteutetaan yrityslähtöinen yritysten kasvu ja tukiohjelma sekä maakunnallinen

viestinnän kärkihanke, jossa huomioidaan maakunnan ja kuntien laaja-alainen profilointi.

Vastuualue edistää kuntien elinkeinoelämän (elinvoiman ja työllisyyden sekä kilpailukykyyn) vaikuttavuutta, toteuttaa ja seuraa maakuntaohjelmaa sekä integroi älykkään erikoistumisen painopistealueet maakuntaohjelman seurantatyöhön vuosittain sidosryhmien kanssa.

Maakunnan liitto vastaa aluekehitysviranomaisena maakuntaohjelmapirosessista. Pohjois-Pohjanmaalla laaditaan vuosille 2023–2024 maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma, joka sisältää myös Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman alueellisen rahoitussuunnitelman sekä painopisteet EAKR-, JTF- ja ESR+ -rahastojen osalta.

Vuoden 2023 aikana käydään valtioneuvoston ja maakuntien väliset lakisäätteiset aluekehityskeskustelut. Kaikille maakunnille ei järjestetä omaa keskustelua, vaan muutama yhteinen keskustelutilaisuus keskittyen yhdessä sovittuihin teemoihin. Pohjois-Pohjanmaan liitto johtaa alueellista valmisteluprosessia tehden tiivistä yhteistyötä alueen sidosryhmien ja muiden maakuntaliittojen kanssa. Aluekehittämiskeskustelun tueksi laaditaan Pohjois-Pohjanmaan aluekehittämisen tilannekuva, joka sisältää määrällisen ja laadullisen analyysin. Aluekehityskeskustelujen tuloksia hyödynnetään uuden hallituksen aluekehityspäätöksen valmistelussa.

Maakunnan rahoittamisen välineet

Kansallinen aluekehitysrahoitus

Maakuntaliittojen käytettäväksi kohdennetaan kansallista Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen (AKKE) -määrärahaa. Vuonna 2022 myönnettyillä varoilla toteutetaan pieniä, strategisesti tärkeitä hankkeita, joilla pohjustetaan uusia avauksia vuoden 2023 aikana. Rahoituksen kohdentamista ohjaa maakuntaohjelma ja sen

toimeenpanosuunnitelma. Pohjois-Pohjanmaan liitto vastaa rahoituksen toimeenpanosta; tekee määrärahan myöntöpäätökset, valvoo hankkeiden laillisuutta ja toimintaa sekä suorittaa hankkeiden maksatukset. Vuonna 2022 myönnettiin myöntövaltuus myös Alueellisten innovaatioiden ja kokeilujen määrärahasta (AIKO), josta rahoitetaan vuonna 2023 innovatiivisia ja kokeilevia hankkeita.

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 – EU:n alue ja rakennepolitiikan ohjelma

EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmakauden 2021–2027 toimeenpano Pohjois-Pohjanmaan liiton osalta käynnistyi keväällä 2022. Vuonna 2023 toteutetaan kaksi EAKR-hakukierrosta. JTF-rahaston toimeenpano käynnistyy vuoden 2023 aikana. Ohjelmasta informoidaan maakuntahallitusta kaksi kertaa vuodessa. Ohjelma-asiakirja, maakuntaohjelma ja sen toimeenpanosuunnitelma, älykkään erikoistumisen strategia, oikeudenmukaisen siirtymän suunnitelma sekä erillisstrategiat ohjaavat hankkeiden rahoitusta.

Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 rakennerahasto-ohjelma

Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 – rakennerahasto-ohjelma saatetaan päätökseen vuoden 2023 loppuun mennessä. Ohjelmasta raportoidaan Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 – EU:n alue ja rakennepolitiikan ohjelman yhteydessä.

Resilienssi ja jatkuvuuden hallinta

Loppuvuonna 2022 valmistuvan Pohjois-Pohjanmaan muutoskyky selvityksen tuloksia hyödynnetään maakunnan muutoskyvykkyyden eli resilienssin kehittämisessä vuoden 2023 aikana. Pohjois-Pohjanmaan liitto hyödyntää alue- ja rakennepolitiikan rahoituksia asiassa.

Elintarviketalous

Toimenpiteet Pohjois-Pohjanmaan elintarviketalouden vahvistamiseksi aloitetaan vuoden 2023 aikana. Tarkoituksena on edistää pohjoispohjalaisen elintarviketalouden

kehitystä ja tukea alaa kehittäviä rakenteita vientimarkkinat huomioiden. Toiminnan tueksi perustetaan kehittämisryhmä alan keskeisistä toimijoista. Toiminnalla haetaan kansainvälisiä ulottuvuuksia sekä tuetaan alueellista ja kansallista huoltovarmuutta. Tärkeäksi osaksi nostetaan vesitalous, perinnekasvien hyödyntäminen ja käytön lisääminen sekä TKI-näkökulma esimerkiksi lajikkeiden kehitystyössä.

Vihreä siirtymä

EU:ssa on meneillään useita metsiin liittyviä strategia- ja lainsäädäntövalmisteluja, joihin Itä- ja Pohjois-Suomen alueella tulee vaikuttaa. Yhteisen metsätyöryhmän tavoitteena on kerätä yhteen näkemyksiä sekä ajaa Itä- ja Pohjois-Suomen alueiden metsä- ja ympäristötoimijoiden etuja. ERIAFF-jäsenyyttä hyödynnetään metsäalan ja elintarviketalouden yhteistyön kansainvälistämisessä. Kaksoismurros, vihreä siirtymä ja digitaalisuuden hyödyntäminen, tarkoittaa suurta panostusta tutkimukseen ja kehittämiseen. Fossiilisten polttoaineiden tuonnin määrän väheneminen Venäjältä ja energian kohonnut hinta vaikuttavat osin samansuuntaisesti kuin vihreä siirtymä. Rakennemuutokseen ja huoltovarmuuden turvaamiseen tarvitaan myös muita toimia. Jotta luopuminen fossiilisista polttoaineista olisi mahdollista, kansainvälinen tutkimus- ja kehittämissyhteistyö on välttämätöntä. Luonnonvarat ja mineraalit eivät riitä liikenteen sähköistämiseen nykyisillä akkuteknologioilla. Oulun seutu on 5G- ja 6G-osaamisessa maailman huippua. Tietoturva ja kriittisten infrastruktuurien ja verkkojen digitaalinen turvaaminen edellyttää kansainvälistä yhteistyötä.

Pohjois-Pohjanmaan oikeudenmukaisen siirtymän suunnitelma (JTF)

EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmakaudella 2021–2027 otetaan käyttöön EAKR- ja ESR+ -rahastojen rinnalle uusi oikeudenmukaisen siirtymän rahasto, JTF (Just Transition Fund). Rahaston toimeenpanoa varten on laadittu Pohjois-Pohjanmaan oikeudenmukaisen

siirtymän suunnitelma, joka keskittyy turpeen tuotannon ja käytön vähenemisen aiheuttamien sosioekonomisten ja ympäristöön kohdistuvien haittavaikutuksien lieventämiseen. Keskeistä on tukea uusien työpaikkojen ja yritystoiminnan kehittämistä. Pohjois-Pohjanmaan suunnitelmassa painottuu TKI-toiminnan kehittäminen siten, että huomioon otetaan maaseutualueiden paikallisista mahdollisuuksista nousevat kehittämistarpeet, pk-yritystoiminnan kehittäminen, osaamisen kehittäminen sekä turvetuotantoalueiden ennallistaminen ja jälkikäyttö. Rahaston toimeenpano käynnistyy vuonna 2023. Komission hyväksyntää Suomen ohjelmasisällöille ja alueellisille siirtymäsuunnitelmille odotetaan vuoden 2022 loppuun mennessä.

Pohjois-Pohjanmaan TE2024-uudistus

Valtion TE-palvelut esitetään siirrettäväksi kuntien vastuulle 1.1.2025. Pohjois-Pohjanmaan liitto on käynnistänyt kansallisella rahoituksella Pohjois-Pohjanmaan TE2024 -hankkeen tukemaan kuntien valmistautumista uudistukseen. Tavoitteena on, että kaikilla Pohjois-Pohjanmaan kunnilla on hyvät, tasavertaiset ja tasalaatuiset tiedot ja valmiudet valmistella ja organisoida TE2024-uudistusta. Pohjois-Pohjanmaan kunnille tuotetaan tietoa uudistuksesta sekä tuetaan uudistuksen organisointia ja kuntien valmistautumista. Hanke tuottaa tietoa Pohjois-Pohjanmaan työllisyysalueiden muodostamisen tueksi sekä rahoituksesta ja uudistuksen vaikutuksista kuntatalouteen. Kolmantena osa-alueena hanke tukee kuntia palveluiden suunnittelussa ja organisoinnissa.

Kansainvälisyys yritystoiminnan vahvistamisen ja kilpailukykyyn parantamisen edellytyksenä

Yritystoiminnan kasvu ja kehitys sekä kansainvälinen kilpailukyky perustuvat kansainvälisyyteen. Yritysten kykyä innovointiin ja digitalisaation hyödyntämiseen on edistettävä. Jotta Pohjois-Pohjanmaa menestyisi, on edistettävä uutta yritystoimintaa, yritysten kasvua, uudistumista ja kansainvälistymistä sekä työllisyyttä, osaavan työvoiman saatavuutta ja

työmarkkinoiden muutosta. Nämä edellyttävät elinkeinotoimintaa tukevaa kansainvälistä toimintaa ja EU-tason edunvalvontaa. Jäsenyys ja aktiivinen toiminta kansainvälisissä järjestöissä ja verkostoissa mahdollistaa paikan EU:n sisällä teollisuuden ja teknologian eturintamassa valituilla aloilla. Tavoitteena on parantaa toimijoiden valmiuksia edunajamiseen erillisohjelmien suhteen ja kasvattaa omaa osaamista sekä jatkuva Pohjois-Pohjanmaan EU-rahoituksen lisäämiseen.

Itämeristrategian toimeenpano (PAC)

Pohjois-Pohjanmaan liitto valittiin yhdessä Puolan Pomorskin alueen kanssa koordinoimaan EU:n Itämeri-strategian matkailun alan politiikka-alueen toimintasuunnitelman toimeenpanoa. Koordinaattoreille on myönnetty rahoitus Itämeren Interreg-ohjelmasta samalla, kun Itämeren Interreg-ohjelman ohjauskomitea teki ensimmäiset rahoituspäätökset kesäkuussa 2022. Hankerahoituksen myöntämisen myötä Pohjois-Pohjanmaan liitossa toimii projektipäällikkö matkailua kehittävänä politiikka-alueen koordinaattorina. Työssä panostetaan rajat ylittävän matkailun kehittämiseen harvaan asutuilla ja maaseutumaisilla alueilla sekä investointeihin ihmisiin, taitoihin ja teknologiaan. Hanke laajentaa yhteistyötä Itämeren alueen matkailutoimijoiden ja yritysten kesken. Liitto vahvistaa samalla matkailun kehittämistä maakunnassa ja laajemmalla alueella.

EU- ja kansainvälisen toiminnan kautta syntyvät verkostot ja toiminta

Venäjän hyökkäys Ukrainaan keskeytti Pohjois-Pohjanmaan Barents-yhteistyön Venäjän kanssa. Suomi jatkaa Barentsin euroarktisen neuvoston puheenjohtajana suunnitellun ohjelman toimeenpanoa ja Pohjois-Karjala aloittaa vuoden etuajassa Barentsin alueneuvoston puheenjohtajana. Barentsin yhteistyötä tehdään tällä hetkellä Friends of the Presidency -nimikkeellä. Euregio Karelia -yhteistyötä on jatkettu Suomen maakuntien kesken. Kun yhteistyö ja kauppa Venäjän kanssa on vähentynyt, se on lisännyt

suuntautumista eurooppalaiseen yhteistyöhön. Arktisen alueen yhteistyö Pohjois-Ruotsin ja Pohjois-Norjan kanssa korostuu. Toinen yhteistyön suunta on Itämeren alue. Kiinnostus kohdentuu kokonaisturvallisuuteen liittyviin kysymyksiin.

Arktisen alueen yhteistyön tavoite on turvata ja mahdollistaa sen kehittyminen. Perämerenkaaren alueen kestävä ja palveleva rajat ylittävä liikenne ja toimivat yhteydet vaativat panostusta ja yhteistyön systematisointia, alueelliseen liikennejärjestelmäsuunnittelun yhteistyötä ja verkostotoimintaa.

Pohjois-Pohjanmaan liitto osallistuu Perifeeristen merellisten alueiden liiton (CPMR) ja sen Itämeren komission työhön. Itämeren komission ja CPMR:n tavoitteena on lisätä alueiden osallistumista EU:n integraatiosta käytävään keskusteluun sekä vähentää kilpailukykyeroja EU:n keskeisten seutujen ja perifeeristen seutujen välillä. Järjestö kerää ennakoivaa tietoa EU:sta ja vaikuttaa sen politiikkaratkaisuihin sekä kirjoittaa ja julkaisee analyysejä politiikka-alueiltaan.

Pohjois-Pohjanmaan alueen toimijat voivat hyödyntää Interreg-ohjelmia ja Pohjois-Pohjanmaa on varsinaisen ohjelma-alueena neljässä ohjelmassa. Rajat ylittävässä yhteistyössä toimii Aurora-ohjelma, valtioiden välisessä yhteistyössä Pohjoinen periferia, Arktis ja Itämeren alueen -ohjelmat sekä koko EU:n kattava Europe.

Pohjois-Pohjanmaan liitto osallistuu Pohjoisten harvaan asuttujen alueiden (NSPA) verkoston toimintaan, joka korostaa harvaan asutun alueen roolia EU:n alue- ja rakennepolitiikan merkittävänä osana.

Pohjois-Pohjanmaan liitto hyödyntää jäsenyyksiään seuraavissa kansainvälisissä järjestöissä, verkostoissa ja sopimuksissa:

- EU-tason yhteistyö, viestintä ja edunvalvonta Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimiston kanssa ja EU-tietopisteen kautta.

- Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimiston metsätyöryhmä.
- Europe Direct -verkoston kautta suora yhteys Euroopan komission Suomen-edustustoon ja Euroopan parlamentin Suomen-tiedotustoimistoon.
- Pohjoisten harvaanasuttujen alueiden verkoston (NSPA) toiminnassa korostuu harvaan asutun alueen roolia EU:n koheesio- ja talouspolitiikan merkittävänä osana ja edunvalvojana.
- Arctic Europe yhteistyöverkoston (MOU) toiminta erityisesti Tromssan alueen kanssa.
- Barentsin alueen yhteistyö ml. BEATA-liikennetyöryhmän toimintaan osallistuminen
- Euregio Karelia -yhteistyö.
- ERIAFF-verkosto, eurooppalainen alueiden verkosto, edistää maatalouden, elintarviketuotannon ja metsätalouden innovaatioita. Yhteistyön tiivistäminen alueellisten toimijoiden kanssa.
- Batteries Europe, alueiden ryhmä.
- Yhteistyösopimus (MOU) American University of Sharjahin (AUSE) kanssa (koulutusvienti ja elinkeinoelämä yhteistyö).
- Maakunnan kunniakonsuliverkoston yhteistyö.

OECD-tutkimus pohjoisten harvaan asuttujen NSPA-alueiden kehittämiseksi

Pohjois-Pohjanmaan liitto osallistuu syksyllä 2022 käynnistyneeseen Itä- ja Pohjois-Suomen, Pohjois-Ruotsin ja -Norjan pohjoisten harvaan asuttujen NSPA-alueiden kanssa OECD:n toteuttamaan ja EU-komission rahoittamaan tutkimushankkeeseen. Hanke on osa NSPA-alueen vaikuttamistyötä liittyen EU-ohjelmiin, erityisesti alue- ja rakennepolitiikan ja elvytysrahoituksen rahoitusohjelmiin. Tavoitteena on lisätä NSPA-alueen yhteistä koordinaatiota EU:n vihreän ja digitaalisen siirtymän investointiprojektien toteuttamisessa sekä kehittää NSPA-alueen osaamista keskeisten EU-politiikkasektorien suunnittelussa ja toteuttamisessa ja EU:n ja kansallisten ohjelmien ja hankkeiden hallinnoinnissa. NSPA-maakuntien olosuhteista kerätään tietoa tutkimuksella ja

maakuntavierailuilla. OECD tuottaa raportit NSPA-alueen aluepolitiikasta sekä monenkeskisen hallinnon ja yhteistyön rakenteista NSPA-alueella toimintasuosituksineen sekä NSPA-alueen kehittämisen strategiaehdotuksen ja toimintasuunnitelman.

Älykäs erikoistuminen

Pohjois-Pohjanmaan älykkään erikoistumisen strategiassa tunnustetaan ja valitaan maakunnan innovaatiotoiminnan vahvuusalueet. Painopisteissä korostuvat ilmastoviisuus, uudistuva ja hyvinvoiva Pohjois-Pohjanmaa. Kansainvälisyys, vastuullisuus ja verkostoituminen ovat toimintatapoja, joiden avulla Pohjois-Pohjanmaalla kasvatetaan osaamista, nostetaan kilpailukykyä ja edistetään painopistealojen kehittymistä strategiassa esitettyyn suuntaan. Älykkään erikoistumisen strategialla on merkittävä rooli EU:n alue- ja rakennepolitiikan varojen kohdentamisessa. Älykkään erikoistumisen tavoitteena on luoda alueille innovaatioekosysteemejä, joiden avulla elinkeinoelämä voi uudistua. Strategian ajantasaisuutta tarkistetaan jatkuvassa prosessissa.

Pohjois-Pohjanmaan liiton toteuttama Kansainvälinen ja verkostoitunut Pohjois-Pohjanmaa (Kanves) -hanke järjestää älykkääseen erikoistumiseen liittyviä teemapäiviä ja webinaareja. Hankkeen avulla vahvistetaan kansainvälistä rahoitusosaamista ja suorien rahoitusten neuvontaa maakunnan toimijoille.

Pohjois-Pohjanmaa valittiin Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien kanssa mukaan EU-komission PRI-pilottiin (Partnership for Regional Innovation), jossa kehitetään EU:n innovaatiopolitiikkaa ja älykästä erikoistumista. PRI on jatkoa älykkään erikoistumisen strategioista (S3) saaduille kokemuksille ja se linkittyy vahvasti kaksoissiirtymän ja kestävä kehityksen tavoitteiden edistämiseen. Pilottia toteutetaan kesään 2023 saakka.

EU-tietopiste

EU-politiikkaa ja -asioita koskevaa keskustelua ja vuorovaikutusta kansalaisten kanssa on lisättävä. Tätä tavoitetta tukee EUROPE DIRECT -verkoston, Pohjois-Pohjanmaan EU-tietopisteen, sopimuksen jatkuminen EU:n komission kanssa vuosina 2021–2025. EUROPE DIRECT auttaa ymmärtämään, miten EU ja sen parlamentaarinen demokratia toimivat ja mitkä asiat ovat EU:n vastuulla. Tämä parantaa kansalaisten tietoisuutta siitä, mitä hyötyä he saavat EU:sta päivittäin ja korostaa EU:n tuomaa lisäarvoa. EUROPE DIRECT auttaa kartoittamaan paikallistasolla tärkeitä EU:n politiikan näkökohtia ja viestejä paikallisista tarpeista sekä tiedottaa, osallistaa sekä ylläpitää suhteita mediaan EU-aiheiden osalta. Pohjois-Pohjanmaalla ja Pohjois-Suomessa toimitaan verkostoissa, jotka tukevat vuorovaikutusta kansalaisten kanssa. Yhteistyötä tehdään myös Pohjois-Suomen viestintäverkostoissa, joiden yhteisenä vastuuna on kehittää rakennerahastot.fi-palvelua. Vuosina 2022–2026 yksi yhteistyötahoista on Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026 -organisaatio.

Karelia CBC -ohjelma

Pohjois-Pohjanmaan liitto vastaa hallintoviranomaisena Karelia ENI CBC -ohjelman loppuunsaattamisesta sekä sulkemisesta. Venäjän sotatoimet Ukrainassa johtivat ohjelman rahoitussopimuksen jäädyttämiseen maaliskuussa 2022 ja Venäjän puolella toteutettavien toimenpiteiden keskeyttämiseen. Pankkitoimintaan kohdentuvat pakotetotimet ovat pysäyttäneet Venäjälle tehtävät maksatukset. Hankkeet on kuitenkin mahdollista toteuttaa loppuun Suomen puolella. Hankkeiden toimenpiteet saatetaan päätökseen vuoden 2023 loppuun mennessä ja ohjelman suljetaan vuoden 2024 aikana. Ohjelman teknisen tuen varat ovat käytettävissä syyskuun loppuun 2024 saakka. Ohjelman sulkemisasiakirjat tulee toimittaa EU:n komissiolle 15.2.2025 mennessä.

4.3 Maakunnan suunnittelu ja osaaminen

Pohjois-Pohjanmaan liitossa maakunnan suunnittelu ja osaaminen -vastuualueen tehtävät jakautuvat toiminnallisesti kolmeen kokonaisuuteen: tulevaisuus, maakuntaohjelma ja maakuntakaava. Organisoituminen perustuu maakunnan suunnittelujärjestelmään ja kokonaisuudet täydentävät toisiaan. Tulevaisuus tuottaa laaja-alaista tietoa maakunnan toimintaympäristöstä ja ennakoi siinä tapahtuvia äkillisiä ja jatkuvia muutoksia. Tietoja hyödynnetään erityisesti maakuntaohjelman, maakuntakaavan ja liikennejärjestelmätyön laadinnassa ja toimeenpanossa sekä alueelliset erityispiirteet ja elinkeinoelämän tarpeet huomioivassa koulutuksen määrällisessä ja laadullisessa ennakkoinnissa.

Maakunnan liiton tehtävät määritetään aluekehityslaissa. Suunnittelukaudella painotetaan lakisääteisiä tehtäviä, joista maakunnan suunnittelu ja osaaminen -vastuualueelle kohdentuvat erityisesti maakunnan suunnittelun ja merialuesuunnittelun tehtävät; saavutettavuuden edistäminen ja maakunnan liikennejärjestelmäsuunnittelun yhteistyön johtaminen ja yhteistyö valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan; luonnonvarojen kestävä käytön koordinointi ja ilmastomuutoksen torjunta; laadukkaan elinympäristön tilaa koskevan suunnittelun yhteistyö; toimintaympäristön ja osaamistarpeiden ennakointi; kulttuurin edistäminen osana maakunnallista strategiatyötä ja maakunnallisen identiteetin ja asukkaiden osallistumisen mahdollistaminen maakunnan kehittämisessä. Työskentelyssä painotetaan laaja-alaista yhteistyötä eri toimijoiden kanssa.

Vastuualueen yhteen kokoava painotus suunnitteluvuodelle on edunvalvonnan entistä ennakoivampi ja systemaattisempi kytkentä maakunnan strategiseen suunnitteluun. Globaalit kriisit ja maailmanpolitiikan muutokset vaikuttavat merkittävästi Pohjois-Pohjanmaan

aseoitumiseen logistisesti ja korostavat huoltovarmuuden sekä kriisinkestävyiden merkitystä ruoan- ja energiantuotannossa sekä alue- ja yhdyskuntarakenteessa.

Toimintaympäristössä tapahtuvat nopeat muutokset korostavat ennakoivaa työskentelyotetta ja verkostoitumisen merkitystä. Pohjois-Pohjanmaan liitto toimii vahvemmin vaalipiirin kansanedustajien työskentelyn tukena. Liiton vetämänä kansanedustajatyöhön luodaan entistä tiiviimpi rakenne vahvassa yhteistyössä muiden maakunnallisten toimijoiden kanssa.

MAAKUNTAOHJELMA

Maakuntaohjelman toimeenpanon edistäminen ja seuranta

Maakuntaohjelma 2022–2025 muodostaa Pohjois-Pohjanmaan kehittämisen tahtotilan ja suuntaa muutosta. Vuoden 2023 aikana aktivoidaan ohjelman toimeenpanoa ja nostetaan sen vaikuttavuutta sekä jatketaan ohjelman kärkihankkeiden vaiheittaista käynnistämistä syksyllä 2022 hyväksyttävän toimeenpanosuunnitelman mukaisesti. Toimintavuoden aikana kehitetään liiton sisäistä toimintamallia vahvistamalla vastuualueiden yhteiskehittämistä sekä laatimalla ohjelman toimeenpanoa jäsentävä vuosikello. Lisäksi jatketaan ohjelman toimeenpanoa edistäviä kuntakierroksia ja toteutetaan avoimia teemaseminaareja painopisteittäin. Maakuntaohjelman toimenpiteitä ja niiden vaikutuksia edistetään laadullisella ja määrällisellä seurannalla. Maakuntaohjelman sisältöjä yhteensovitetään ELY-keskuksen strategiseen tulossopimukseen sekä hyvinvointialueen strategiaan.

Kulttuurista virtaa Pohjois-Pohjanmaalle

Keväällä 2022 hyväksytty maakunnallinen kulttuurin kehittämisohjelma Kulttuurista virtaa Pohjois-Pohjanmaalle 2030 kokoaa yhteisen näkemyksen siitä, millainen kulttuurimaakunta haluamme olla ja millä keinoin sitä kehitetään. Kulttuurin, luovuuden ja luovan alan tarjoama yhteiskunnallinen potentiaali ja lisäarvo tulee hyödyntää alueella

täysipainoisemmin. Kulttuuri, siihen liittyvä kehittämistyö ja sen vaikuttavuus nähdään laaja-alaisena, eri tahoja koskevana toimintana, kulttuurikennona. Tämän rakenteen vahvistaminen on ohjelman toimeenpanossa keskeistä ja sitä tehdään yhteistyössä alueen kuntien ja muiden toimijoiden kanssa.

Vuoden 2023 aikana toteutetaan opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamaa ja kuntien kulttuuri-toimintalain alueellisen kehittämistehtävän mukaista Kulttuurikenno – yhteistyötä ja vaikuttavuutta kulttuuripalveluihin -hanketta. Hanketta tehdään yhteistyössä alueen kuntien ja Oulun ammattikorkeakoulun kanssa.

Kulttuurilla on vahva rooli alueellisessa ja paikallisessa hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistyössä. Vuonna 2023 keskitytään kulttuuriin osana elintapaohjausta ja valtakunnallisten suositusten jalkauttamiseen Pohjois-Pohjanmaalla. Kehittämistyötä tehdään hyvinvointialueen, jäsenkuntien ja liiton koordinoiman laaja-alaisen kulttuurihyvinvoinnin verkoston kesken tiiviissä yhteistyössä valtakunnallisten toimijoiden ja TaikuSydän verkoston kanssa. Kaikilla tehtävillä toimilla edistetään maakuntaa kohti kulttuuripääkaupunkivuotta 2026.

Pohjois-Pohjanmaan ilmastotiekartan toimeenpano ja seuranta

Venäjän hyökkäyssota haastaa energiatalouden toimintakyvyn. Pohjois-Pohjanmaan ilmastotiekartta 2021–2030 Kohti hiilineutraalia Pohjois-Pohjanmaata hyväksyttiin vuonna 2021. Ilmastotavoitteet ja niiden seuranta viedään osaksi energia- ja ilmastovaihe- ja maakuntakaavaa. Ilmastomuutoksen kannalta energia on keskeinen alueidenkäytöllinen kysymys, johon sisältyy energiantuotanto, siirtoon sekä kulutukseen liittyvä alueidenkäytön yleispiirteinen ohjaus. Energiamurrokseen vastaaminen on yksi suurimmista haasteista myös alueellisesti. Uusiutuvan

energiantuotannon edistäminen on edellytys ja samalla mahdollisuus alueen elinvoiman vahvistamiselle, elinkeinorakenteen uudistumiselle ja monipuolistumiselle. Vetytalouden potentiaali kemian- ja terästeollisuuden prosessien siirtymässä vähähiiliseksi sekä uusiutuvan energian varastoinnissa on tunnistettu kansainvälisellä ja kansallisella tasolla. EMMI-hanke tuottaa selvitystietoa energia- ja ilmastovaihe- ja maakuntakaavaan energiamurroksen mahdollisuuksista sekä maankäytön ilmastovaikutuksista.

Pohjois-Pohjanmaalla on viime vuosina hyviä kokemuksia kuntien omaehtoisesta ilmastotyöstä. Vähähiilisen maakunnan rakentamiseen liittyvää toimintaa ja sen vaikuttavuutta on tärkeää lisätä eri aloilla. Kuntien ja muiden toimijoiden verkostoitumista ja yhteistyötä tiivistetään edelleen alueellisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti. Keskiössä on kuntien ilmastotoimien tukeminen tiedontuotannon ja -välityksen sekä aktiivisuuden kautta. Yhteistyörakenne luodaan kuntien tunnustettavien tarpeiden mukaisesti.

EU:n koheesiopolitiikka 2021+ ja hiilineutraalisuuteen liittyvät tavoitteet edellyttävät alueella vuoropuhelua ja varautumista, jotta tulevat rahoitusmahdollisuudet voidaan hyödyntää mahdollisimman tehokkaasti.

Ilmastotiekartan toimeenpano ja seuranta toteutetaan yhteistyöllä. Pohjois-Pohjanmaan ilmastotyön neuvottelukunta ohjaa maakunnan ilmastotyötä. Tavoitteiden seurannassa hyödynnetään uusinta tietoa. Ilmastotiekartta päivitetään vuonna 2024 Kohti hiilineutraaleja kuntia ja maakuntia, Canemure -hankkeen koordinoimana.

Pohjois-Pohjanmaan bio- ja kiertotalouden edistäminen

Pohjois-Pohjanmaalla älykäs bio- ja kiertotalous on ilmastotyön perusta. Tiekarttatyössä tunnistetut kärkitoimet ovat linjassa biotalouden kehittämisstrategian kanssa ja kattavat laajasti

toimialan eri sektorit. Maakuntaohjelman 2022–2025 yksi päätavoite on kestävästi kasvava Pohjois-Pohjanmaa. Bio- ja kiertotalouteen perustuva uudistuminen ja innovaatiotoiminta, ilmastotavoitteet huomioiva maankäyttö ja vähäpäästöinen liikkuminen, kestävä energian tuotanto sekä maatalouden uudistuminen luovat edellytykset kestäväan kasvuun. Toimintavuonna edistetään luonnonvaratoimialan hankkeitten vaikuttavuutta tiedonvälityksen ja sidosryhmäyhteistyön kautta sekä maakunnallisen yhteistyön kehittämistä kansallisiin kuin kansainvälisiin verkostoihin yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa.

Iijoen vesistöalueen kehittäminen

Pohjois-Pohjanmaan liitto hallinnoi Lohi Iijokeen -hanketta yhdessä Luonnonvarakeskuksen kanssa. Hankkeen toimenpiteinä vuonna 2023 toteutetaan smolttien seuranta Haapakoskella ja Pahkakoskella, jatketaan smolttien alusvaellusväylän koekäyttöä ja smolttien ja nousukalojen ylisiirtoa ja pienpoikaisistutuksia. Tuotetaan Iijoki-aiheinen video ja verkkosivustojen perustaminen. Hankekokonaisuuteen kuuluu myös Raasakan voimalaitospadon kalatien rakentamisen edistäminen.

Pohjois-Pohjanmaan liitto osallistuu Iijoki-sopimuksen mukaisten toimenpidekokonaisuuksien toimeenpanoon sidosryhmäroolissa.

Muutos kalatalousvelvoitteisiin etenee omana prosessinaan.

Hyvinvointia asukkaille ja kunnille

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointisopimuksen 2019–2025 tavoitteet ohjaavat osaltaan jäsenkuntien eri hallinnonalojen yhteistyötä. Liiton koordinoimaa maakunnan sivistys- ja hyvinvointijohtajaverkoston toimintaa kehitetään kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi. Liitto tukee toimijoiden strategisia kumppanuuksia, yhteistoimintaa ja verkostoja. Liitto toimii verkostosuhteissa avoimesti niin, että kumppanuus

tuo lisäarvoa kaikille osapuolille. Jäsenkuntien hyvinvointi- ja järjestöyhdyshenkilöiden sekä kulttuurihyvinvointiverkoston yhteistyö on kiinteä osa maakunnallista hyvinvointiekosysteemiä. Liitto järjestää suunnitteluvuoden maaliskuussa kuntien talous- ja toimintasuunnittelua tukevan tilannekuvaseminaarin yhteistyössä verkostojen ja yhteistyökumppaneiden kanssa sekä loka-marraskuussa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointifoorumin. Lisäksi toimintavuoden aikana systematisoidaan yhteistoimintamalleja ja -rakenteita hyvinvointialueen kanssa.

Nuoret ja järjestöt synnyttämässä osallisuutta ja yhteisöllisyyttä

Pohjois-Pohjanmaan nuorisovaltuusto järjestäytyi uudelle toimikaudelle toukokuussa 2022. Syksyn 2022 aikana selvitetään, minkälainen yhteistyö hyvinvointialueen ja maakuntaliiton nuorisovaltuustojen välillä on mahdollista. Toimintavuonna edetään valitun yhteistyömallin mukaisesti. Nuorisovaltuuston toiminta vahvistaa nuorten taitoja ja keinoja osallistumiseen ja vaikuttamiseen. Nuorisovaltuusto ottaa kantaa, valvoo nuorten etua, nostaa esiin epäkohtia parannusehdotuksineen, tekee ehdotuksia maakuntahallitukselle sekä antaa lausuntoja pyydettyä oman harkintansa mukaan. Nuorisovaltuusto osallistuu maakunnan ja sen palvelujen kehittämiseen sekä maakunnan tulevaisuuden suunnitteluun. Nuorisovaltuuston puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajilla on läsnäolo- ja puheoikeus maakuntavaltuuston kokouksessa.

Pohjois-Pohjanmaan järjestöneuvottelukunta edustaa Pohjois-Pohjanmaalla toimivia järjestöjä. Se toimii viestinviejänä maakunnan ja asukkaiden välillä. Neuvottelukunnan tehtävänä on osallistua aktiivisesti maakunnan kehittämiseen, tehdä näkyväksi ja tunnetuksi järjestötoimintaa maakunnassa, edistää kansalaisten ja järjestöjen osallisuusmahdollisuuksia maakunnassa, tehdä yhteistyötä hyvinvointialueen osallisuustyön kanssa sekä edistää järjestöjen välistä että

järjestöjen, julkisen sektorin ja elinkeinoelämän välistä yhteistyötä. Suunnitteluvuonna järjestöneuvottelukunta keskittyy seuraaviin teemoihin: järjestö -kunta yhteistyö, järjestöt, hyvinvointi ja turvallisuus, järjestöjen työllistävä merkitys sekä vapaaehtoistyön arvo. Neuvottelukunta seuraa kunnille aiemmin laadittujen järjestöyhteistyön suositusten toteumaa ja tarpeen mukaan suositukset uudistetaan sekä valmistelea vuoden hyvinvointitekopalkinnon maakuntahallituksen päätettäväksi.

Pohjois-Pohjanmaan digihyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen

Digihyvinvointia ja -osallisuutta kehitetään maakuntaohjelman 2022–2025 tavoitteisiin pohjautuvassa Pohjois-Pohjanmaan digihyvinvoinnin ja -osallisuuden kehittämishankkeessa.

Tavoitteena on edistää maakunnan asukkaiden mahdollisuuksia hyödyntää digitaalisia palveluita oman arkensa tukena sekä ehkäistä digikuilujen aiheuttamaa eriarvoistumista ja syrjäytymisriskiä. Hankkeessa kerätään tietoa Pohjois-Pohjanmaan digihyvinvointiin ja -osallisuuteen liittyvistä tekijöistä ja kehittämistarpeista, jotta maakunnan osallisuutta sekä sitä tukevia toimintamalleja voidaan kehittää tietoon perustuen. Hankkeessa tehdään vahvaa yhteistyötä kuntien kanssa ja tuetaan kuntia digitaalisten toimintamallien kehittämisessä. Työn kautta koordinoidaan alueen eri toimijoista koostuvaa Pohjois-Pohjanmaan digihyvinvoinnin verkostoa, joka tukee maakunnallista yhteistyötä ja digihyvinvoinnin kehittämistä.

Toimintavuoden aikana edistetään maakunnan älykkään erikoistumisen strategian mukaisia tavoitteita hyödyntämällä uudenlaisia digitaalisia palveluita maakunnan hyvinvoinnin kehittämiseksi sekä tuetaan Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointisopimuksen 2019–2025 digitaalisiin valmiuksiin liittyviä tavoitteita ja kumppanuuslupausta, joihin Pohjois-Pohjanmaan liitto ja jäsenkunnat ovat sitoutuneet.

MAAKUNTAKAAVA

Vaihemaakuntakaavatyö sekä lainvoimaisten maakuntakaavojen toimeenpano ja seuranta

Pohjois-Pohjanmaan liitto käynnisti uuden vaihemaakuntakaavatyön loppuvuodesta 2021. Ajankohtaisina teemoina kaavassa käsitellään energiantuotantoa, varastointia ja siirtoa, viherrakennetta, liikennejärjestelmää, saavutettavuutta sekä maakunnan aluerakennetta. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheen kuuleminen pidettiin elosyyskuussa 2022. Maakuntakaavan uudistamistyö etenee ehdotusvaiheeseen vuoden 2023 aikana kaavaluonnoksen palautteen ja kaavatyön aikana laadittujen selvitysten pohjalta. Kaavaratkaisun vaikutusten arviointia jatketaan ja syvennetään ehdotusvaiheessa selvitysten pohjalta. Tärkein taustaselvitys eli TUULI-hanke (Kestävä tuulivoimarakentaminen Pohjois-Pohjanmaalla), on loppusuoralla ja EMMI-hanke (Energiamurroksen vaikutuksen maankäytön suunnitteluun ja ilmastovaikutusten arviointi Pohjois-Pohjanmaalla) on käynnistymässä.

Suunnitteluvuoden aikana maakunnallinen aluerakennetyö käynnistetään kansallisen alueidenkäytön kehityskuvatyön pohjalta. Aluerakennetyöhön liittyy osaltaan myös maakunnallisen liikennejärjestelmätöyön uudelleentarkastelu. Aluerakennetyössä huomioidaan geopoliittiset muutokset ja huoltovarmuuden tarpeiden huomioiminen aluerakenteen strategisessa suunnittelussa. Perinteisen väestöpainotteisen tarkastelun rinnalle tarvitaan kriisinkestävän aluerakenteen tarkastelua, jossa näkökulmana ovat vahvemmin toiminnalliset tarpeet.

Maakuntakaavoitus on osa maankäyttö- ja rakennuslaissa määriteltyä, kaavatasoittain tarkentuvaa maankäytön suunnittelujärjestelmää Suomessa. Maakuntakaava konkretisoi valtioneuvoston hyväksymät valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja sovittaa ne

yhteen maakunnallisten ja alueellisten kehittämistavoitteiden kanssa. Yleispiirteinen kaava ohjaa kuntien kaavoitusta ja siinä esitetään maakunnan alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet sekä esitetään kehittämisen kannalta tarpeellisia aluevarauksia. Maakuntakaavan laatii maakunnan liitto, työtä ohjaa maakuntahallitus ja kaavan hyväksyy maakuntavaltuusto.

Kuntakaavoituksen ohjaukseen, ja samalla maakuntakaavojen toteutumisen seurantaan ja edistämiseen liitto osallistuu viranomais- ja työneuvotteluiden sekä lausuntomenettelyn kautta. Maakuntakaavoituksen neuvottelukunta toimii tiedonvaihtokanavana jäsenkuntien maankäytön asiantuntijoiden suuntaan. Kokoontumisissa käsitellään vaihemaakuntakaavan etenemistä ja maakuntakaavan sisältötarpeita suhteessa jäsenkuntien maankäytön suunnitteluun sekä jaetaan tietoa ajankohtaisista teemoista ja jäsenkuntien kaavoitustilanteista. Maakuntakaavoituksen neuvottelukunnan toimintaan ja jäsenten keskinäiseen verkostoitumiseen panostetaan toimintavuoden aikana.

Pohjois-Pohjanmaan kokonaismaakuntakaavan uudelleentarkastelu vaihekaavoituksen kautta hyväksyttiin viimeisen vaiheen osalta kesällä 2018, ja korkein hallinto-oikeus hylkäsi valitukset tammikuussa 2022. Kaikki kolme vaihemaakuntakaavaa ovat lainvoimaisina voimassa, samoin Hanhikiven ydinvoimamaakuntakaava. Kaavakokonaisuuden tulkinnan helpottamiseksi liiton verkkosivuilla on yhdistelmäkartta voimassa olevista maakuntakaavoista sekä kooste sitä koskevista merkinnöistä ja määräyksistä.

MAL-sopimus on valtion ja suurten kaupunkiseutujen yhteistyön väline. Sopimuksessa Oulun kaupunkiseudun kunnat, maakunnan liitto ja valtio-osapuoli määrittävät yhteisen tahtotilan seudun kehittämisestä. Tavoitteiden toteuttamiseksi määritellään hallituskausittain päivitettävät

toimenpiteet 12-vuotiselle MAL-sopimuskaudelle. Osana uuden MAL 2020–2023 -sopimuksen toteuttamista Oulun seudulle on laadittu Oulun seudun kehityskuva 2030+, ja kehittämistyö jatkuu seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman laadinnalla. Pohjois-Pohjanmaan liitto osallistuu suunnitelman laadintaan yhtenä hankkijana. Kehitys- ja seurantatyöhön osallistutaan seuturakennetiimissä ja liikenteen johtoryhmässä.

Maankäyttö- ja rakennuslain uudistamistyö keskeytettiin alkuvuodesta 2022. Kaavoitus- ja rakentamislain kokonaisuudesta jatkovalmisteluun etenivät ainoastaan Rakentamislaki ja RYTJ-laki (Rakennetun ympäristön tietojärjestelmä). Maankäytön suunnittelujärjestelmän kokonaisuus säilyi uudistuksessa ennallaan. Samoin maakuntakaavan oikeusvaikutukset, joita oltiin rajoittamassa alustavissa pykäläehdotuksissa. RYTJ-laissa määritetään digitaalisten tietomallien reunaehdot rakennetun ympäristön suunnittelussa vuodesta 2024 alkaen. Liitto osallistuu maakuntaliittojen yhteiseen kehittämistyöhön tietomallin osalta. Henkilöstön paikkatieto-osaamista kehitetään ja laajennetaan, jotta ohjelmistojen ja saatavissa olevien datojen käyttö tehostuu entisestään. Tiivistä yhteistyötä muiden maakuntaliittojen ja toimijoiden kesken jatketaan, jotta voidaan kehittää ja tehostaa toimintaa sekä kyetään vastaamaan lainsäädännön ja direktiivien vaatimuksiin.

Vaikuttava ja edunvalvontaa palveleva liikennejärjestelmätyö

Suunnitelmakaudella edunvalvonta on keskeisessä roolissa. Muuttunut maailmantilanne luo tarpeen tarkastella pohjoisen liikennejärjestelmään liittyviä tarpeita ja mahdollisuuksia uusiksi vientikuljetusten, huoltovarmuuden ja teollisuuden investointien näkökulmasta. Pohjois-Pohjanmaan kannalta merkittävimpiä kehittämisen kohteita ovat TEN-T-ydinverkkokäytävän, joka maakunnan alueella koskee päärataa ja valtatieä 4, hankkeiden ja suunnitelmavalmiuden edistäminen. Liikennejärjestelmän kehittämisessä alueellisen

liikenneinfran kehittämisessä ja ylläpidossa edellytyksenä on perusväylänpidon rahoitustason nosto ja sen kestävä taso. Ydinverkkokäytävällä painopiste on EU-rahoituksen tehokkaassa hyödyntämisessä kytkien Pohjois-Pohjanmaa yhä tiiviimmin eurooppalaiseen liikenneverkkoon. Keskeisiä tarpeita on Oulun ja Ylivieskan välisen kaksoisraiteen rakentamisessa, Oulu-Laurila-yhteysvälin kunnostamisessa sekä Oulun asemakeskuksen ja ratapihan kehittämisessä.

Suunnitelmakaudella käynnistetään maakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman uudelleentarkastelu. Pohjois-Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelma 2040 määrittää maakunnan liikennejärjestelmätyön tavoitteet ja toimenpiteet. Suunnitelma ohjaa maakunnallista liikennejärjestelmätyötä maakuntaohjelman, ilmastotiekartan, Pohjois-Suomen liikenne- ja logistiikkastrategian sekä vuonna 2021 valtioneuvoston hyväksymän valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteiden mukaisesti. Maakunnallinen liikennejärjestelmätyö on lainsäädännön mukaisesti vahvasti kytkeytynyt osaksi alueidenkäytön suunnittelua ja maakuntakaavoitusta. Liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteiden saavuttaminen edellyttää yhteistyötä maakunnan toimijoiden kesken sekä kansallisilla ja Euroopan unionin tasoilla. Pohjois-Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelman toteuttamista ohjaa ja edistää maakunnan kuntien ja valtion keskeisistä viranomaisista ja elinkeinoelämän toimijoista koostuva Pohjois-Pohjanmaan liikennejärjestelmätyöryhmä. Liikennejärjestelmäsuunnitelman toimenpiteet sovitetaan yhteen Oulun seudun liikenteen johtoryhmän ja maakuntien välistä yhteistyötä toteuttavien tavoitteiden kanssa. Maakuntien välistä yhteistyötä toteuttavat Pohjois-Suomen liikenne- ja logistiikkatyöryhmä ja ylimaakunnalliset kehityskäytävät, kuten Päärataryhmä, Nelostie E75 ry, kasitieverkosto, Tervan tie ry, kt 86/63 ry ja Viitostie ry. Pohjois-Pohjanmaan liitto tekee kansainvälistä yhteistyötä erityisesti

CPMR:n Itämeren komission ja Barentsin alueen (BEATA) liikennetyöryhmissä. Lisäksi liitto tukee seutukaupunkien saavutettavuuden kehittämistä.

Pohjois-Pohjanmaan liitto vaikuttaa edunvalvontaan Pohjois-Suomen liikenne- ja logistiikkatyöryhmässä yhdessä Lapin, Kainuun ja Keski-Pohjanmaan liiton kanssa tuoden esille pohjoisen Suomen yhteisen äänen liikennejärjestelmän kehittämisessä. Pohjois-Pohjanmaan liitto toimii vuonna 2023 Kasitieverkoston puheenjohtajana. Valtatie 8:lla liikkuu runsaasti sekä raskasta liikennettä että työ- ja vapaa-ajan liikennettä. Verkosto tekee yhteistyötä eduskunnan Vt8 -verkoston kanssa ja sen tavoitteena on sujuva, turvallinen ja pääväyläasetuksen tasoinen valtatie. Liitto edistää puheenjohtajuuskaudella väylän kehittämisen kärkihankkeita. Liikennejärjestelmätyössä edistetään valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman mukaisesti myös tieliikenteen älykkyuden kehittämistä. Liitto on osallisena suunnitelmakaudella käynnissä olevassa Perämerenkaaren Rajaton ja kestävä tulevaisuus -hankkeessa. Hankkeen tavoitteena on Perämerenkaaren alueen kestävä rajat ylittävän liikenteen ja toimivien yhteyksien kehittäminen yhdessä Pohjois-Ruotsin ydinverkkotoimijoiden kanssa.

Pohjois-Pohjanmaan liitto toimii varapuheenjohtajana Päärata-ryhmässä. Ryhmä kattaa koko pääradan ja siihen liittyvien yhteyksien toimijat ja on tiiviissä vuoropuhelussa eri ministeriöiden sekä Väylän ja Traficomien kanssa. Päärata-ryhmä vaikuttaa aktiivisesti myös EU-tasolla.

Liikennejärjestelmäsuunnitelman mukaisesti maakunnan liikennejärjestelmätyön periaatteina on tavoitteiden saavuttaminen laaja-alaisella ja monitoimijaisella kumppanuudella sekä vuorovaikutuksella. Maakuntaa kehitetään tasapainoisesti ja sen erityispiirteet tuodaan esille. Liikennejärjestelmätyön toiminta perustuu tutkimukseen ja tietoon, ja seuranta- ja vaikuttavuustietoa tuotetaan ja hyödynnetään

tehokkaasti. Liikennejärjestelmätöissä keskitytään maakunnan tasolla liikennejärjestelmäsuunnitelman mukaisten logistiikan, älykkään ja kestävä liikenteen sekä liikenneturvallisuuden teemoihin. Pohjois-Pohjanmaan liikenneinfrastruktuurin väyläinvestoinnit sekä alemman tieverkon kehityshankkeet ja niiden tilanne on kuvattu tarkemmin liikennejärjestelmäsuunnitelmassa ja sen seurantaraportissa. Alemman tieverkon asema on tärkeä Pohjois-Suomessa saavutettavuuden ja elinkeinoelämän kuljetusten vuoksi. Rataverkoston kehittämisen rooli on etenkin sotilaallisen liikkuvuuden vuoksi merkittävä maakunnan kaikilla osuilla.

Pohjois-Pohjanmaan satamien kehitystyötä edistetään vientiteollisuuden vahvistamiseksi edunvalvonnalla ja työryhmätyöskentelyllä. Pohjois-Pohjanmaan liitto edistää Oulun sataman ja lentoaseman nostamista TEN-T-ydinverkkoon. Liitto osallistuu Pohjois-Suomen lentoliikenteen kehittämissyhteistyöhön, jonka tavoitteet perustuvat Pohjois-Suomen yhteisiin tavoitteisiin ja kehityskohteisiin.

Yhdyskuntatekniikan kehittäminen ja tulvariskien hallinta

Suomen energiantuotannon painopiste on pohjoisessa ja kulutus etelässä, joten pohjois-eteläsuuntainen sähkönsiirtokapasiteetti vaatii jatkossakin merkittävää kehittämistä. Pohjois-Pohjanmaalla tuulivoimarakentaminen jatkuu voimakkaana ja uusiutuvaan energiantuotantoon panostetaan. Yhteiskunta sähköistyy edelleen, ja samaan aikaan sähkönsiirtojärjestelmä on uusien energian saatavuuteen, hintaan ja huoltovarmuuteen liittyvien haasteiden edessä maailmanpoliittisen tilanteen muuttuessa. Koko maan sähköverkon kehittämistarpeet heijastuvat voimakkaasti Pohjois-Pohjanmaalle. Pohjois-Pohjanmaan liitto edistää valtakunnallisen runkoverkon, alueverkkojen sekä erilaisten energiantuotantoalueiden sähkönsiirtoverkkojen kestävä toteutusta ja kehittämistä maakuntakaavoituksella, osallistumalla hankkeiden

ohjausryhmiin ja erilaisiin neuvotteluihin sekä antamalla kokonaisuutta koskevia lausuntoja. Sähkönsiirtämisen lisäksi painopiste siirtyy yhä enenevässä määrin energian varastointiin ja paikallista käyttöä tukevien ratkaisujen hakemiseen.

Pohjois-Pohjanmaalla on kolme maa- ja metsätalousministeriön nimeämää merkittävää tulvariskialuetta (Iijoki, Pyhäjoki ja Kalajoki). Tulvariskialueille on asetetut tulvariskiryhmät ovat laatineet tulvariskien hallintasuunnitelmat tulviin varautumisen parantamiseksi. Ryhmät kokoontuvat keväisin tarpeen mukaan, kunnes tulvavaara on ohitettu. Pohjois-Pohjanmaan liitto toteuttaa tulvariskien hallintasuunnitelmien toimenpiteitä osaltaan maankäytön suunnittelulla. Pohjois-Pohjanmaan liitto on edustettuna myös MMM:n vetämässä valtakunnallisessa tulva- ja kuivuusriskien hallinnan työryhmässä.

Merialueen suunnitelmallisen ja kestävä käytön edistäminen

Rannikon maakuntien liittojen merialuesuunnitteluyhteistyö jatkuu. Käynnissä on toinen suunnittelukierros. Ylimaakunnallinen merialuesuunnittelun koordinaatioryhmä sekä eri osaamisalueisiin keskittyneet työskentelyryhmät jatkavat toimintaansa. Työssä hyödynnetään merialuesuunnittelun koordinaation resursseja sekä käynnissä olevien kansainvälisten hankkeiden rahoitusta. Työllä on kiinteä yhteys maakuntakaavatyöhön.

Toimintavuoden aikana valmistuu merialuesuunnittelun ja -suunnitelmien ensimmäisen kierroksen seuranta- ja arviointityö. Suunnitelmien päivittämisen osalta sisällöllisesti kiireisin teema on energia, jonka osalta keskeiset tietotarpeet kustannetaan ympäristöministeriön budjettivaroin. Pohjois-Pohjanmaan liitto osallistuu osaltaan rannikkostrategian päivitystyöhön, joka valmistuu alkuvuonna 2023 ja on sisällöllisesti sidottu merialuesuunnitteluun.

Käynnissä olevat kansainväliset

merialuesuunnitteluhankkeet eMSP NBSR ja MSP-GREEN tukevat sisällöllisesti merialuesuunnittelun toista suunnittelukierrosta. Tarkastelussa on erityisesti European Green Dealin tavoitteiden tukeminen merialuesuunnittelun keinoin mukaan lukien ilmastonmuutos ja EU:n BD-strategian 30 prosenttia suojelutavoite vuoteen 2030 mennessä. Lisäksi varaudutaan aloittamaan kansainvälinen merialuesuunnittelun Baltic Sea2Land-hanke, mikäli rahoitus järjestyy Interreg Baltic Sea Region -ohjelmasta. Hanke tukee merialuesuunnitelmien alueellista toimeenpanoa.

Kestävän tuulivoimarakentamisen edistäminen

Pohjois-Pohjanmaan liiton TUULI-hankkeen tavoitteena on edistää kestävää tuulivoimarakentamista maakunnassa. Hankkeen tuloksena voidaan esittää Pohjois-Pohjanmaan tuulivoimapotentiaali sekä maakunnallinen näkemys tuulivoimarakentamiseen parhaiten soveltuvista alueista. Taustaselvitykset (viherrakenne- ja ekosysteemipalveluselvitys, linnuston päämuuttoreitin päivitysselvitys, susireviiriselvitys ja sähkönsiirtoselvitys) valmistuivat joulukuussa 2021 ja sijainninhajausmalli kesäkuun alussa 2022. Hankkeen visiotyöraportti esitellään hankkeen loppuseminaarissa syyskuussa 2022. Hanke on käynnissä huhtikuuhun 2023 asti.

Pohjois-Pohjanmaa on pitkään ollut johtava maakunta Suomen tuulivoiman tuotannossa. Tuulivoimaa on käsitelty jo kolmessa aikaisemmassa maakuntakaavassa. TUULI-hankkeen tulokset ja taustaselvitykset ovat tärkeä osa vireillä olevan Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan valmistelua. Sijainninhajausmallissa tunnistettujen potentiaalisten tuulivoima-alueiden rajaukset tarkentuvat maakuntakaavaprosessin aikana sekä myöhemmin mahdollisessa yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tuulivoimayleiskaavoissa ja YVA-menettelyissä. Vaihemaakuntakaavan luonnokseen on poimittu sijainninhajausmallin kyllä-alueita ja potentiaalisimpia ehkä-alueita. Alueiden sopivuuden arviointi jatkuu valmisteluvaiheen palautteen kautta.

Toimintavuoden aikana maakuntakaavan ehdotusvaiheeseen laaditaan maisemavaikutusten arviointi ja maakatkan elinympäristömalliselvitys osana TUULI-hanketta. Erikoiskuljetus- eli liikennöitävyys selvitys on käynnistetty vuonna 2022, lisäksi arvioidaan tuulivoima-alueiden yhteisvaikutukset. TUULI-hankkeen aikana on myös noussut esille tarve tarkastella tuulivoimapuistojen vaikutuksia metsäpeurapopulaatioon. Metsäpeurakanta on laajentunut Keski-Pohjanmaalta ja Kainuusta Pohjois-Pohjanmaan maakunnan sisäosiin, sillä metsäpeura käyttää lisääntymisalueenaan suovaltaisia erämaa-alueita. Metsäpeura on jo vaikuttanut Keski-Pohjanmaan ja Kainuun alueen tuulivoimasuunnitelmiin ja joiltain osin myös niiden toteuttamiseen. Metsäpeuraselvitys toteutetaan erillisenä maakuntakaavan vaikutusten arviointia tukevana taustaselvityksenä vuoden 2022–2023 aikana.

Vuoropuhelua uusiutuvan energian mitoituksesta ja rakenteesta suhteessa kansallisiin tavoitteisiin tehdään aktiivisesti. Uudessa turvallisuus- ja energiatilanteessa sosiaalinen hyväksyttävyyys ja yhteensovittaminen muiden toimintojen kanssa on suhteutettava huoltovarmuuden kanssa. Maakunnallinen energiakokonaisuus on yhä tärkeämpi osa myös kansallista kilpailukykyä.

Luonnon virkistyskäyttö ja ekosysteemipalvelut

TUULI-hankkeen yhteydessä laadittiin koko maakunnan kattava viherrakenne- ja ekosysteemipalveluselvitys, joka sisältää arvion luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemipalvelujen (tuotantopalvelut, säätely- ja ylläpitopalvelut ja kulttuuriset ekosysteemipalvelut) kannalta tärkeistä aluekokonaisuuksista Pohjois-Pohjanmaalla. Maakunta on luonnonolosuhteiltaan poikkeuksellisen monipuolinen ja maakunnan eri osat eroavat toisistaan huomattavan paljon. Koillismaa on muusta alueesta poikkeavaa ylänköaluetta, ja jossa on myös valtakunnan mittakaavassa merkittäviä luonnonsuojelualueita. Maakunnan eri alueiden ekosysteemien ihmisille tarjoamat aineelliset ja aineettomat

hyödyt ja eläinten liikkumista rajoittavat tekijät ovat moninaiset. Tämä tuo oman haasteensa näiden yhteyksien määrittämiselle ja ekosysteemipalveluiden rahallisen arvon määrittämiselle. Oman leimansa alueelle antavat sijoittuminen poronhoitoalueen eteläreunalle ja Pohjanlahden rannikolle.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaluonnoksessa selostuksen liitteen teemakartalla on esitetty maakunnan tuulivoiman ja sähkönsiirron kokonaisuuden kanssa samalla kartalla maakuntakaavataso ekologiset yhteystarpeet. Nämä yhteydet eivät ole kartalle piirrettyyn viivaan sidottuja, vaan ne osoittavat siirtymistarpeen kahden pisteen välillä. Yhteydet yhdistävät maakunnan merkittävimmät luonnonsuojelualueet toisiinsa verkostoksi. Lisäksi ne sitovat suojelualueiden väliin jäävät yhtenäiset metsä- ja suoalueet toisiinsa ja turvaavat eläinten liikkumisen maakuntarajojen yli. Pohjois-Pohjanmaan maakunnan kannalta tärkeintä on säilyttää nykyiset toimivat yhteydet sekä vahvistaa heikkoja yhteyksiä maakuntakaavoitusta yksityiskohtaisemman maankäytön suunnittelun keinoin etenkin rannikolla ja kaupunkiseuduilla.

Pohjois-Pohjanmaan liitto osallistuu Seudun Matkailun Masterplan -työhön, jota laaditaan osana MAL-sopimuksen Oulun seudun Kehityskuva 2030+ toimenpiteitä. Osana tätä työtä kehitetään Pohjolan Rengastie -kokonaisuutta, joka ulottuu Kalajoelta Rokua Geoparkiin ja Sjötteelle. Tavoitteena on myös seudullisen virkistysreitistön kehittäminen.

Veto- ja pitovoimaa kulttuuriympäristötyön avulla Maakuntaohjelman ja -kaavan tavoitteita edistetään osallistumalla kulttuuriperintötyöhön, viestimällä arvokkaista kohteista sekä seuraamalla kulttuuriympäristöjen kaavoitusta ja kehityshankkeita. Pohjois-Pohjanmaan liitto hallinnoi maakunnallista rakennusperinnön paikkatiedon tallentamiseen tarkoitettua Kioski 3.0 -sovellusta ja osallistuu Euroopan

kulttuuriympäristöpäivien (ERP) järjestämiseen eri kunnissa. Kulttuuriperintötyön painopisteenä on maakunnan maailmanperintöpotentiaalia omaavien kohteiden tunnettuuden lisääminen. Vesivoiman kulttuuriympäristö (VekuVaku) -hankkeen tuloksia hyödynnetään Oulujokilaakson kuntien ja maakunnan markkinoinnissa.

TULEVAISUUS

Maakunnan kehityskuva ja tietopalvelu

Maakunnan nykytilaa ja kehityksen suuntaa tarkastellaan monien lähteiden ja kanavien kautta. Hankittu tieto analysoidaan ja paketoidaan kuhunkin tarkoitukseen sopivaan muotoon. Kehityksen kuvauksen ja viestinnän keskiössä toimii Pohjois-Pohjanmaan liiton verkkosivujen ennakointi ja tilastot -osio, jonka aineistoa ja sen käytettävyyttä kehitetään jatkuvasti. Maakuntaohjelman seuranta päivitetään sivustolle. Maakunnan yleisen kehityskuvan lisäksi avustetaan organisaation sisäisessä sekä sidosryhmien tiedonhankinnassa ja analyysissä.

Viimeisten vuosien globaalit murrokset, pandemia sekä Venäjän hyökkäyssota ovat osoittaneet tarpeen kriisinkestävyydelle sekä kyvyille reagoida nopeasti muutoksiin. Ajassa elävä päätöksenteko edellyttää jatkuvaa ennakointia ja skenaariotyötä. Tuleviin muutoksiin pyritään reagoimaan muun muassa uudistamalla suhdanneseurantaa vastaamaan paremmin elinkeinoelämän muutoksia. Suhdanneseurannan perusrakenne tulee kuitenkin säilymään. Suhdannetietoja jaetaan verkkosivujen ohella Pohjois-Pohjanmaan liiton uutiskirjeessä.

Ennakointi osana maakunnan kehitystä

Keskeinen ennakointiprosessi on tärkeimpien ammattialojen keskipitkän aikavälin osaamistarpeiden kartoittaminen. Tausta-aineistot liitoille toimittaa Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus. Liittojen tehtävänä on alueellistaa valtakunnalliset ennakointiaineistot ja hyödyntää niitä maakunnallisessa kehittämistyössä. Pohjois-Pohjanmaan liitto on valinnut JOTPAN kanssa yhteistyömallin, jossa alueella arvioidaan

ammattialakohtaisia keskipitkän aikavälin osaamistarpeita ja alueen näkökulmasta merkittävimpiä ammattialoja. Tämä työ tehdään Koulutuksen ja tutkimuksen yhteistyöryhmän kautta. Ryhmän jäsenistä muodostetaan pienempi valmisteluryhmä, joka käy valtakunnallisen aineiston läpi ja tekee maakunnallisen esityksen ammattialojen osaamistarpeista.

Ennakoinnin onnistuminen edellyttää avoimuutta ja uusien näkökulmien huomioimista. Maakunnallisella ennakkointiryhmän toiminnalla on pyritty tuomaan yhteen eri sidosryhmien ja maakunnan alueiden ennakkointityötä. Maakunnallisen ennakkoinnin kehittämistä varten ryhdytään selvittämään ennakkointityökalujen tarvetta ja soveltuvuutta sekä mahdollista käyttöönottoa.

Tietoliikenneyhteydet ja digitalisaatio

Pohjois-Pohjanmaa on käyttänyt noin kolmasosan koko maan laajakaistan julkisesta tuesta ja kiinteän laajakaistan saatavuus on Manner-Suomen paras. Laajakaistan rakentaminen jatkuu. Pohjois-Pohjanmaan liiton viranomaisrooliin kuuluu kuntien markkina-analyyysien pyytäminen Traficomilta, julkisen tuen avaaminen ja laajakaistan toteuttajan valinta. Etätyön ja -koulutuksen kasvu on lisännyt merkittävästi kiinteän laajakaistan kysyntää. Aikaisemmin keskusten ulkopuolella laajakaistan rakentaminen tapahtui pääosin julkisen tuen avulla. Viimeisen kahden vuoden aikana tilanne on muuttunut. Useat pienet ja keskikokoiset operaattorit ovat alkaneet rakentaa ilman julkista tukea kiinteää laajakaista alueille, jotka eivät ole niiden perinteistä toiminta-alueita ja joissa on jo tarjontaa. Tässä uudessa tilanteessa Pohjois-Pohjanmaan liitolla on yhteensovittava rooli. Kuntien, kyläyhteisöjen ja operaattoreiden kanssa järjestetään säännöllisesti yhteisiä tilaisuuksia, joissa käydään läpi laajakaistan kehittämisen tilannetta alueellisesti ja valtakunnallisesti. Erityisesti kuntia autetaan löytämään paras vaihtoehto laajakaistan rakentamiseen. Kaikessa laajakaistan rakentamisessa tullaan huomioimaan kuntalaisen saaman palvelun hinta ja laatu muuttuneessa tilanteessa.

4.4 Hallinto

Hallinnon vastuualueelle kuuluvat tehtävät ovat luottamushenkilöhallinto, liiton sisäiset palvelut sekä aluekehitysrahoituksen maksatustehtävät. Talous- ja toimintasuunnitelmassa luottamushenkilöhallinto esitetään omassa kappaleessa ja aluekehitysrahoitus esitetään kokonaisuudessaan maakunnan kehittämisen ja rahoituksen vastuualueella.

Liiton sisäisten palvelujen kehittäminen

Tiedonhallinta

Pohjois-Pohjanmaan liitossa on vuosien 2020–2022 aikana vakiinnutettu käyttöön täysin sähköinen asiakirjojen elinkaari kaikkien keskeisimpien asiakirja-aineistojen osalta. Monipuolisempia Dynasty10 -asianhallintajärjestelmän tarjoamia mahdollisuuksia prosessien ja tiedolla johtamisen tueksi selvitetään ja testataan. Erityisaineistojen, eli muiden kuin tyyppillisesti asiakirjamuotoisten aineistojen (esim. media, kartat) osalta suoritetaan kartoitus ja laaditaan suunnitelma niiden keräämiseksi ja säilyttämiseksi.

Pohjois-Pohjanmaan liitto seuraa sähköisten asiakirjojen kansallisen arkistoinnin ratkaisun tilannetta, sillä arkistolain uudistaminen on edelleen kesken. Oman sähköisen arkistoinnin ratkaisun hankinta ei ole ajankohtaista. Maakunnan liiton paperiarkiston seulonta ja järjestely, sekä arkistotilojen saattaminen määräysten mukaiseksi toteutetaan asiakirjojen säilymisen, käyttökelpoisuuden ja tietosuojan varmistamiseksi.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Pohjois-Pohjanmaan liiton uusi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje on hyväksytty ja otettu käyttöön vuonna 2022. Riskienhallintasuunnitelmien laatimista vastuualueilla on tuettu sisäisen tarkastuksen vastuuhenkilön antamalla perehdytyksellä ja ohjeistuksella. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen ja prosessien vakiinnuttamista jatketaan vuonna 2023, jolloin kiinnitetään huomioita erityisesti riskien

raportointiin ja riskienhallintasuunnitelmien vaikuttavuuteen.

Tietohallinto

Vuoden 2022 aikana on otettu käyttöön Kuntien Tiera Oy:n kanssa sovittu ICT-palveluiden osittainen ulkoistus. Toimintaa viedään eteenpäin ja tavoitellaan uusia kehittämiskohteita vuonna 2023. Liiton sisäinen ICT-ryhmä pitää säännöllisesti noin kahden viikon välein operatiivisia ja muita palavereja ajankohtaisista ja palvelun kehittämiseen liittyvistä aiheista palvelun tarjoajan kanssa. Mobiililaitteiden hallinta otetaan käyttöön.

Tietoturva ja tietosuoja

Pohjois-Pohjanmaan liiton tietoturva- ja tietosuojasääntö hyväksyttiin maakuntahallituksessa toukokuussa 2022. Sääntö määrittää ne periaatteet, toimintatavat ja vastuut, joita noudatetaan Pohjois-Pohjanmaan liiton tietoturva- ja tietosuojatyön toteuttamisessa ja kehittämisessä. Laaditaan henkilökunnalle tarkentavia ja toimintatapoja kuvaavia ohjeita.

Vuonna 2021 otettiin käyttöön teknisesti edistyneitä suojausmenetelmiä tietoliikenteen turvaamisen osalta. Palvelimien, työasemien ja ohjelmistojen osalta tietosuojaa on kehitetty Kuntien Tiera Oy:n ja muiden palveluntarjoajien kanssa. Työ jatkuu vuonna 2023. Lisäksi selvitetään muita tietosuojan ja -turvan kehittämiseen liittyviä toimenpiteitä.

Viestintä

Viestintä tukee Pohjois-Pohjanmaan liiton strategisten tavoitteiden saavuttamista. Liitto viestii aktiivisesti ja oikea-aikaisesti sekä verkossa että sosiaalisessa mediassa. Tavoitteena on saada halutut viestit näkyviin monipuolisesti eri medioissa erityisesti Pohjois-Pohjanmaan alueella. Tiedotteilla tavoitetaan median lisäksi suoraan useita keskeisiä sidosryhmiä. Viestinnän vaikuttavuuden seurannassa käytetään apuna mediaseurantaa sekä verkkosivujen ja sosiaalisen median analytiikkaa. Viestinnän painopisteitä ovat edunvalvonta, maakuntaohjelman toimeenpano sekä älykkään

erikoistumisen teemat ja kansainvälinen yhteistyö. Viestinnän kohderyhmiä ovat luottamushenkilöt, jäsenkunnat, kuntayhtymät, muut rahoittajaviranomaiset ja maakunnan kehittäjäorganisaatiot, valtionhallinto, yhteistyökumppanit, media sekä maakunnan yritykset ja asukkaat.

Pohjois-Pohjanmaan liiton ulkoinen viestintä varmistaa julkisuusperiaatteen mukaisen tiedonsaannin, selkeäkielisen ja ajantasaisen informaation saavutettavuusvaatimusten mukaisesti. Ulkoisessa viestinnässä painottuu digitaalinen viestintä sen eri muodoissa pohjois-pohjanmaa.fi -verkkosivuston ollessa viestinnän perustana.

Työyhteisön sisäisessä viestinnässä välitetään tietoa ja rakennetaan yhteisöllisyyttä. Viestinnässä korostuvat esimiestyö, keskustelut ja tilaisuudet. Sisäistä tiedonkulkua pyritään lisäämään Teams-järjestelmän tehokkaammalla käyttämisellä. Rakennerahasto- ja EU-rahoitusviestinnän kanavia ovat verkkosivut, sosiaalisen median kanavat sekä tilaisuudet. Liitto on mukana työ- ja elinkeinoministeriön Suomen rakennerahasto-ohjelman sekä Pohjois-Suomen alueellisessa rakennerahastojen viestintäverkostossa. Viestinnässä tehdään EU:n rakennerahastoista rahoitettavaa hanketoimintaa tunnetuksi yhä laajemmalle toimijaverkostolle. Projektien tuloksista sekä EU-rahoitusmahdollisuuksista viestitään aktiivisesti ja monipuolisesti. Maakunnan yhteistyöryhmän päätöksistä tiedotetaan liiton nettisivuilla. Rakennerahastoviestintää kohdennetaan sidosryhmille sekä erityisesti hanketoimijoille.

Euroopan unionin rahoittaman ja rakennerahastoviestintään liittyvän EU-tietopisteen sekä Pohjois-Pohjanmaan liiton oman viestinnän yhteistyötä kehitetään. Tietopisteen ja liiton viestintäkanavien suhteen haetaan aktiivisesti synergiaetuja.

5 Talousarvio 2023 ja talous- suunnitelma 2023–2025

5.1. Yleisperustelut

Kuntien ja kuntayhtymien toimintaympäristö on muuttumassa merkittävästi. Uudet hyvinvointialueet aloittavat toimintansa vuoden alusta. Koronaepidemia vaikuttaa edelleenkin kuntien toimintaan ja talouteen monin tavoin. Lisäksi Venäjän hyökkäys Ukrainaan sekä maailmanlaajuinen jännitteiden lisääntyminen luovat kustannuspaineita ja heikentävät talousnäkyviä sekä kasvattavat niihin liittyvää epävarmuutta.

Sote-uudistus muuttaa kuntien tehtäväkenttää ja taloutta merkittävästi ensi vuodesta alkaen ja talouden ennakoitavuus peruskunnissa sitä myöten paranee. Myös valmisteilla oleva TE-palvelujen siirto kuntiin vaikuttaa toteutuessaan kuntatalouteen. Vuonna 2021 kuntatalous pysyi vahvana. Vaikka toimintakulut kasvoivatkin nopeasti, myös verotulot ja erityisesti yhteisöverotulot kasvoivat nopeasti. Koronaepidemiaan liittyvä valtion tuki oli edelleen mittava, noin viisi miljardia euroa vuosina 2020–2021.

Kuntatalouden vuoden 2021 tilikauden tulos oli liki 1,5 miljardia euroa ylijäämäinen sekä toiminnan ja investointien rahavirta oli lähellä tasapainoa.

Kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu vuosikate heikkeni, mutta riitti kuitenkin tilinpäätösarvioiden mukaan kattamaan sekä poistot että nettoinvestoinnit. Kuntien lainakanta kasvoi edelleen vuonna 2021, mutta lainakannan kasvu hidastui edelliseen vuoteen verrattuna.

Koronaepidemian vuoksi kuntatalouteen kohdennetut tuet sekä talouden ja yhteisöveron tuoton nopea kasvu ovat peittäneet tilapäisesti alleen kuntatalouden rakenteelliset ongelmat. Talouskasvun hiipuesssa kuntatalous näyttää heikkenevän jälleen, vaikka yhteisöveron kehitys on ollut alkuvuonna 2022 edelleen vahvaa.

Vuonna 2023 kuntatalous vahvistuu väliaikaisesti, kun rahoitusvastuu sote-uudistuksen myötä siirtävistä tehtävistä poistuu vuoden alusta. Soteuudistuksen vaikutus näkyy täysimääräisesti vasta vuonna 2024. Sote-uudistuksen vuoksi kunnallisveroprosentteja alennetaan kaikissa kunnissa 12,64 prosenttiyksiköllä vuonna 2023.

Maakuntaliitto esittää talousarviossaan kuntalaskutuksen nostamista neljällä prosentilla. Kunnallisen palkkaratkaisun vaikutus henkilöstökuluihin on noin kaksi prosenttia. Lisäksi toimintamenoissa on huomioitu inflaation vaikutus. Strategisten tavoitteiden toteuttamiseksi henkilöstön määrään tehdään kahden henkilötyövuoden lisäys. Maakuntaliiton kuntalaskutus ei ole kehittynyt kuntien verotulojen kasvun kanssa samaan tahtiin. Edellisen kerran Pohjois-Pohjanmaan liitto on korottanut kuntalaskutustaan kahdella prosentilla vuonna 2020.

5.2 Talousarvioasetelma perusteluineen vuodelle 2023 ja sitovuustaso

Pohjois-Pohjanmaan liiton talousarvio on laadittu kuntalain ja kirjanpitolain edellyttämällä tavalla. Toimintasuunnitelmassa on esitetty kuntayhtymän toiminnalliset tavoitteet sekä niiden toteuttamiseksi eri tulosalueille osoitetut henkilöstö- ja talousresurssit. Talousarvio jakautuu käyttötalous-, tuloslaskelma- sekä investointi- ja rahoitusosaan. Käyttötalousosesta ilmenee koko Pohjois-Pohjanmaan liiton toiminnan kustannusrakenne pääluokittain.

Käyttötalousosesta on lisäksi esitetty tulosalueittain: luottamushenkilöhallinto, hallinto, maakunnan suunnittelu ja osaaminen, maakunnan kehittäminen ja rahoitus sekä liiton hallinnoimat hankkeet. Luottamushenkilöhallinnon budjettiin sisältyy myös maakuntajohtajan budjetti. Rahoitusosan vuosikate on 8 700 euroa ja samoin rahavarojen muutos. Liitolla ei ole investointeja. Maakuntavaltuuston vahvistama talousarvio sitoo maakuntahallitusta jäsenkuntien tulo-rahoituksen 3 628 976 euron osalta. Pohjois-Pohjanmaan liitto voi laskea liikkeelle kuntatodistuksia suurempien maksuerien maksuvalmiuden turvaamiseksi.

Talousarvio

Vuoden 2023 talousarvion loppusumma toimintatuottojen osalta on 6 192 236 euroa, joka on kasvanut vuoden 2022 talousarvioon verrattuna 14,2 prosenttia. Toimintakulut ovat 6 183 536 euroa, joka on kasvanut edellisen vuoden talousarvioon verrattuna 14,2 prosenttia. Toimintatuottojen ja toimintakulujen kasvu johtuu siitä, että liiton hallinnoimia hankkeita käynnistyy vuoden 2022 loppupuolella ja 2023 vuoden alussa. Jäsenkuntien maksuosuuksia on korotettu neljä prosenttia verrattuna vuoden 2022 maksuosuuksiin. Kuntien jäsenosuudet lasketaan kuntien verotulojen suhteessa.

Luottamushenkilöhallinto

Luottamushenkilöhallinnon budjetissa on varauduttu luottamushenkilöiden vuosipalkkioiden, kokouspalkkioiden, toimituspäiväpalkkioiden, matkakorvausten ja muiden kokouskustannusten maksamiseen. Muihin yhteistoimintaosuuksiin on varattu 161 000 euroa (Kuntaliiton jäsenmaksu, CPMR, BRYG ja Brysselin toimiston osuus) sekä erilaisten tilaisuuksien järjestämiseen 83 000 euroa.

Toimintatuotot

Toimintatuotot koostuvat pääosin kuntien maksuosuuksista (myyntituotot) sekä muista tuotoista, joihin kirjataan tekniset tuet ja projektitoiminnan tuotot (EAKR tekninen tuki 520 035 euroa, Karelia ENI CBC tekninen tuki 683 352 euroa ja projektit 1 349 873 euroa). Lisäksi toimintatuottoihin sisältyy työterveyshuollon kuluista Kelalta saatavat palautukset.

Toimintakulut

Toimiston toimintakulut muodostuvat palkoista ja niiden sivukuluista (61 prosenttia toimintakuluista), palveluiden ostoista (33 prosenttia toimintakuluista), aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankinnoista (yksi prosentti toimintakuluista), vuokrista (reilu neljä prosenttia toimintakuluista) ja muista toimintakuluista (vajaa yksi prosentti toimintakuluista).

Liiton omat projektit

Projektit eivät ole liiton jäsenkuntien maksuosuuskatteista toimintaa, vaan kulut katetaan projektien tuotoilla. Projektitoiminta saattaa aiheuttaa kuitenkin liiton maksuvalmiuden heikkenemistä, koska projektien tuotot kertyvät viiveellä. Projektitoiminnassa voi syntyä kuluja, joita ei voida hyväksyä projektin menoksi.

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelma osoittaa, kuinka tulo-rahoitus riittää toimintamenoihin ja rahoitusmenoihin. Tuloslaskelmasta saadaan seuraavat tunnusluvut: toimintakate, vuosikate, tilikauden tulos ja tilikauden yli-/alijäämä. Vuosikate on

talousarviovuonna positiivinen 8 700 euroa. Tilikauden tulos on talousarviovuonna tehtävien poistojen jälkeen 0 euroa. Tilikauden yli-/alijäämäksi muodostuu 0 euroa.

5.3 Henkilöstösuunnitelma 2023–2025

Henkilöstön rakenne ja määrä sekä arvio näiden kehitymisestä

Pohjois-Pohjanmaan liiton virastossa työskentelee vuoden 2023 alussa yhteensä 50 henkilöä. Henkilöstöstä 17 sijoittuu maakunnan kehittäminen ja rahoitus vastuualueelle, 15 maakunnan suunnittelu ja osaaminen vastuualueelle sekä 18 hallinnon vastuualueelle sisältäen myös maakuntajohtajan ja lakimiehen.

Henkilöstömäärä pysyy talousarviovuonna 2023 edellisvuoden tasolla. Vuoden aikana henkilöstön määrä voi muuttua, mikäli kuntayhtymässä käynnistetään uusia hankkeita tai käynnissä olevat hankkeet päättyvät. Liiton kansainvälisten asioiden koordinaatiotehtävissä työskentelee tällä hetkellä yksi henkilö hankerahoituksella. Hanke loppuu syyskuussa 2023. Vuoden 2023 talousarvioon on varattu kolmen kuukauden määräraha kv-rahoitusasiantuntija palkkaukseen. Usean vuoden jäädytettynä ollut paikkatietojärjestelmän tekniseen suunnitteluun liittyvä vakanssi on täytetty vuonna 2022 määräaikaisesti 31.7.2023 saakka. Vuoden 2023 talousarvioon on varattu koko vuodelle määräraha paikkatietoasiantuntijan palkkausta varten. Henkilöstötyön vahvistamiseen on varattu uusi määräraha yhden henkilön rekrytointiin koko vuodeksi.

Tiedossa ei ole henkilöstön siirtymistä eläkkeelle talousarviovuonna. Vuosien 2023–2025 aikana viisi johto- tai päällikkötehtävissä työskentelevää saavuttaa eläkeiän. Tehtävien vapautuessa eläköitymisen tai muun syyn vuoksi rekrytointitarve tarkastellaan aina tapauskohtaisesti. Keskeisten

vakanssien osalta rekrytoinnit pyritään suorittamaan niin, että eläkkeelle siirtyvä henkilö ja uusi virkaan valittava voivat työskennellä tarvittaessa muutaman kuukauden rinnakkain. Pohjois-Pohjanmaan liitto panostaa positiiviseen työnantajaimagoon, sillä kilpailu osaavasta työvoimasta on kiristynyt alueella.

Pohjois-Pohjanmaan liitossa työskentelee Karelia ENI CBC -tehtävissä seitsemän henkilöä, joista kuusi toistaiseksi voimassa olevassa työ- tai virkasuhteessa ja yksi määräaikaisessa työsuhteessa. Pohjois-Pohjanmaan liitto on toiminut ohjelman hallintoviranomaisena. Euroopan komissio ilmoitti kirjeessään 2.3.2022 keskeyttävänsä yhteistyön Venäjän federaation kanssa ENI CBC -ohjelmissa Venäjän hyökättyä Ukrainaan. Samalla Interreg NEXT -ohjelmien valmistelu on keskeytetty. Tällä hetkellä työ Pohjois-Pohjanmaan liiton hallinnoimassa Karelia ENI CBC -ohjelmassa keskittyy hankkeiden päättämiseen ja ohjelman sulkemiseen. Ohjelmassa työskentelevien henkilöiden työtehtävien on arvioitu päättyvän asteittain vuosien 2023–2025 aikana. Yt-neuvottelut on tarkoitus käynnistää kyseessä olevalle henkilöstölle viimeistään vuoden 2023 alussa.

Vuonna 2023 henkilöstöstä 78 prosenttia työskentelee toistaiseksi voimassa olevassa työ- tai virkasuhteessa ja 22 prosentilla on määräaikainen työsuhtesuhde, jonka perusteena on projektityö tai sijaisuus. Koko henkilöstö työskentelee kokoaikaisesti.

Henkilömäärän kehitys vuosina 2020–2022			
Vastuualue	TP 2021	TA 2022	TA2023
Maakunnan kehittäminen ja rahoitus	18	17	17
Maakunnan suunnittelu ja osaaminen	15	15	15
Hallinto	18	19	18
Yhteensä	51	51	50

Pohjois-Pohjanmaan liiton strategisten linjausten toteuttaminen

Yksi kolmesta Pohjois-Pohjanmaan liiton strategisista linjauksista vuoteen 2024 on Innostuneiden osaajien yhteisö.

Vuoden 2023 strategisiksi tavoitteiksi on asetettu henkilöstön työhyvinvointi sekä tulevaisuuden asiantuntijuutta tukevat työ- ja toimintatavat.

Henkilöstön työhyvinvointi

- Mahdollistetaan työelämän joustot sovittamalla yhteen esimerkiksi perhe-elämän tai työrajoitteiden aiheuttamien tarpeiden mukaisesti (työajan osittaminen, työn sopeuttaminen, hybridityö). Tavoitteina on työn sujuminen, työskentely laskennalliseen eläkeikään saakka sekä sairauspoissaolojen pysyminen kohtuullisella tasolla organisaatiossa.
- Tuetaan henkilöstön työhyvinvointia muun muassa mahdollistamalla osallistuminen Maakuntien liitot - yhdessä kehittyen -hankkeen toimenpiteisiin, joiden tavoitteena on vähentää asiantuntijoiden epävarmuutta ja lisätä työmotivaatiota toimintaympäristön muuttuessa ja digitalisoituessa voimakkaasti. Tarvittaessa käynnistetään tyhy-päivien lisäksi muuta työhyvinvointia edistävää toimintaa.
- Panostetaan yhteisöllisyyden lisäämiseen ja hyvän työilmapiirin kehittämiseen.
- Edistetään työhyvinvointia ja työturvallisuutta perustuen maakuntahallituksen hyväksymiin erillisiin asiakirjoihin (tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, toimintaohje häirinnän ja epäasiallisen kohtelun ennaltaehkäisemiseksi ja vaikeiden työasioiden kohtaamiseksi, varhaisen tuen malli (VARTU-ohjelma), päihdeohjelma ja työterveyshuollon toimintaohjelma). Työhyvinvoinnin edistäminen ja työturvallisuudesta huolehtiminen on koko henkilöstön asia. Liitossa on nimettyä työsuojelupäällikkö sekä valittuna työsuojeluvaltuutettu ja kaksi varavaltuutettua.

- Mitataan henkilöstön työhyvinvoinnin tilaa säännöllisillä kartoituksilla. Työhyvinvoinnin tilaa arvioi liiton johtotimi ja yhteistyötoimikunta. Yhteistyötoimikunta toimii yhteistoimintalain mukaisena yhteistoimintaelimenä, työsuojelutoimielimenä ja vuodesta 2020 lähtien myös varautumistoimikuntana erityistilanteiden, kuten koronaviruksen ehkäisyyn, liittyvien asioiden osalta. Yhteistyötoimikunnan rooli on merkittävä työhyvinvoinnin ja työturvallisuuden edistämisessä.
- Työterveyshuollon palvelut tuottaa Pihlajalinna Oulu. Työterveyshuolto on mukana henkilöstön työhyvinvointiin liittyvässä kartoitustyössä ja työhyvinvointia parantavissa toimenpiteissä.
- Henkilöstölle tarjotaan edelleen mahdollisuus hyödyntää liikunta- ja kulttuuriseteleitä sekä työajan puitteissa hierontapalvelua, jonka kustannuksista työnantaja maksaa puolet.

Tulevaisuuden asiantuntijuutta tukeva työ- ja toimintatavat

- Motivoidaan ja annetaan tilaa organisaation asiantuntijuuden kehittämiseksi ja hyödyntämiselle. Kehitetään yhteistyötä strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi.
- Kiinnitetään erityistä huomiota muutosjohtamiseen ja työelämätaitojen kehittämiseen. Tulevaisuuden työelämässä asiantuntijataitoihin kuuluu tietyn aihealueen substanssiosaamisen lisäksi laajemmin erilaisia työelämätaitojen hallinta ja kehittäminen. Työelämää mullistavat tällä hetkellä erityisesti digitalisaatio ja kansainvälistyminen.
- Ymmärretään, että suurin osa oppimisesta tapahtuu omassa työssä haastavia työtehtäviä tekemällä, uudella tavalla työskentelemällä ja yhteistyössä työkavereiden kanssa. Oppimisesta vain noin 10–20 prosenttia tapahtuu muodollisessa koulutuksessa. Osaamisen kehittämisen tarpeita suhteessa nykyiseen työhön arvioidaan vuosittain käytävissä kehityskeskusteluissa.

- Asiantuntijuutta sekä sitä tukevia työ- ja toimintatapoja ylläpidetään organisaation sisäisellä perehdytyksellä ja koulutuksella. Hallinnon vastuualueelle on varattu määräraha henkilöstön osaamiskartoitukseen vuonna 2023. Hallinnon vastuualue järjestää keskitetysti sisäistä koulutusta liittyen muun muassa digiosaamiseen, tietoturvaan ja tietosuojaan, turvallisuuteen ja riskienhallintaan, eri ohjelmien käytön perehdytykseen ja taitojen ylläpitoon (esimerkiksi Dynasty 10) sekä opastusta hankintaohjeisiin ja -prosessiin. Vastuualueet vastaavat henkilöstönsä tarvitsemasta työelämätaitoihin ja substanssiin liittyvästä ammatillisesta erityis- ja täydennyskoulutuksesta.
- Henkilöstöä kannustetaan omaehtoiseen opiskeluun. Tutkinnon pohjalle rakentuvaa ammatillista osaamista ylläpidetään ja kehitetään jatkuvasti, minkä lisäksi työnantaja kannustaa henkilöstöä hakeutumaan omaehtoiseen, tutkintohakuiseseen opiskeluun. Tätä varten työnantaja voi myöntää opintovapaata ja pyrkii tukemaan opiskelua tavoitetta helpottavilla työjärjestelyillä. Voimassa olevan palkkausjärjestelmän mukaan työnantaja voi tukea työajan ulkopuolella tapahtuvaa tutkintoon tähtäävää kouluttautumista myöntämällä työntekijälle mahdollisuuden käyttää vuodessa enintään kuusi päivää työaika tutkinnon lähiopetukseen, kuitenkin enintään 18 päivää viiden vuoden aikana.

Talousarviotaulukot vuodelle 2023 ja suunnitelma vuosille 2023–2025

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Tuloslaskelma

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos%	TS 1 tuh 2024	TS 2 tuh 2025
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	3 489 400	3 489 400	3 628 976	4,0		
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset	13 000	10 000	10 000			
Vuokratuotot						
Muut toimintatuotot	2 177 866	1 921 660	2 553 260	32,9		
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	5 680 266	5 421 060	6 192 236	14,2	6 192	6 192
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-2 915 414	-2 820 341	-3 148 836	11,6		
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-595 164	-577 060	-523 379	-9,3		
Muut henkilösivukulut	-79 633	-67 136	-78 166	16,4		
Palvelujen ostot	-1 134 470	-1 552 613	-2 062 590	32,8		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-86 852	-66 250	-58 560	-11,6		
Avustukset	-276 495	-77 600	-32 425	-58,2		
Vuokrat	-354 354	-250 500	-266 880	6,5		
Muut toimintakulut	-20 091	-5 500	-12 700	130,9		
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-5 462 473	-5 417 000	-6 183 536	14,2	-6 184	-6 184
TOIMINTAKATE	217 793	4 060	8 700	114,3	9	9
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot						
Muut rahoitustuotot	1 443					
Korkokulut						
Muut rahoituskulut	-413					
VUOSIKATE	218 823	4 060	8 700	114,3	9	9
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunn.mukaiset poistot	-5 802	-4 060	-8 700	114,3	-9	-9
TILIKAUDEN TULOS	213 021	0	0		0	0
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)						
Varausten lis.(-)tai väh.(+)						
Rahastojen lis.(-) tai väh.(+)	69 006					
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	282 027	0	0		0	0

Pohjois-Pohjanmaan liitto

RAHOITUSLASKELMA

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos %	TS1 tuh 2023	TS2 tuh 2024
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	218 829	4 060	8 700	114	9	9
Toiminnan rahavirta	218 829	4 060	8 700	114	9	9
Investointien rahavirta						
Investointimenot						
Investointien rahavirta						
Toiminnan ja invest. rahavirta	218 829	4 060	8 700	114	9	9
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Toimeksiant.var.ja po:n muut.	0					
Saamisten muutos	-222 242					
Korottomien velkojen muutos	109 236					
Rahoituksen rahavirta	-113 006					
Rahavarojen muutos	105 823	4 060	8 700	114	9	9
Rahavarat 31.12	2 501 972					
Rahavarat 1.1	2 396 149					
Rahavarojen muutos	-105 823	0	0		0	0

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Käyttötalous

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos%	TS 1 tuh 2024	TS 2 tuh 2025
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	3 489 400	3 489 400	3 628 976	4,0		
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset	13 000	10 000	10 000			
Vuokratuotot						
Muut toimintatuotot	2 177 866	1 921 660	2 553 260	32,9		
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	5 680 266	5 421 060	6 192 236	14,2	6 192	6 192
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-2 915 414	-2 820 341	-3 148 836	11,6		
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-595 164	-577 060	-523 379	-9,3		
Muut henkilösivukulut	-79 633	-67 136	-78 166	16,4		
Palvelujen ostot	-1 134 470	-1 552 613	-2 062 590	32,8		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-86 852	-66 250	-58 560	-11,6		
Avustukset	-276 495	-77 600	-32 425	-58,2		
Vuokrat	-354 354	-250 500	-266 880	6,5		
Muut toimintakulut	-20 091	-5 500	-12 700	130,9		
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-5 462 473	-5 417 000	-6 183 536	14,2	-6 184	-6 184
TOIMINTAKATE	217 793	4 060	8 700	114,3	9	9

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Hallinto

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos%	TS 1 tuh 2024	TS 2 tuh 2025
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot						
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset	13 000	10 000	10 000			
Vuokratuotot						
Muut toimintatuotot	5 775					
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	18 775	10 000	10 000		10	10
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-551 076	-550 141	-598 832	8,8		
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-217 461	-204 734	-103 239	-49,6		
Muut henkilösivukulut	-23 286	-13 698	-15 749	15,0		
Palvelujen ostot	-320 224	-338 134	-354 364	4,8		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-68 521	-59 500	-51 500	-13,4		
Avustukset	-27 215					
Vuokrat	-286 042	-230 700	-235 000	1,9		
Muut toimintakulut	-7 426	-2 000	-2 000			
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 501 251	-1 398 907	-1 360 684	-2,7		
TOIMINTAKATE	-1 482 476	-1 388 907	-1 350 684	-2,8	-1 351	-1 351

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Projektit (PPL:n hallinnoimat)

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos%	TS 1 tuh 2024	TS 2 tuh 2025
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot						
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset						
Vuokratuotot						
Muut toimintatuotot	1 044 262	621 939	1 349 873	117,0		
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 044 262	621 939	1 349 873	117,0	1 350	1 350
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-477 263	-277 168	-444 243	60,3		
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-82 133	-47 811	-76 070	59,1		
Muut henkilösivukulut	-11 546	-6 860	-11 604	69,2		
Palvelujen ostot	-451 817	-286 350	-800 916	179,7		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 175	-250	-1 060	324,0		
Avustukset						
Vuokrat	-6 464	-3 500	-10 280	193,7		
Muut toimintakulut	-934		-5 700			
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 032 332	-621 939	-1 349 873	117,0	-1 350	-1 350
TOIMINTAKATE	11 930	0	0		0	0,0

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Maakunnan kehittäminen ja rahoitus

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos%	TS 1 tuh 2024	TS 2 tuh 2025
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot						
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset						
Vuokratuotot						
Muut toimintatuotot	20 079					
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	20 079					
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-295 833	-265 488	-328 948	23,9		
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-48 626	-45 717	-56 711	24,0		
Muut henkilösivukulut	-7 681	-6 611	-8 652	30,9		
Palvelujen ostot	-27 032	-63 300	-69 000	9,0		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-825					
Avustukset	-172 981	-17 000	-10 000	-41,2		
Vuokrat	-9 404		-500			
Muut toimintakulut	-1 298	-500		-100,0		
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-563 680	-398 616	-473 811	18,9	-474	-474
TOIMINTAKATE	-543 601	-398 616	-473 811	18,9	-474	-474

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Maakunnan suunnittelu ja osaaminen

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos%	TS 1 tuh 2024	TS 2 tuh 2025
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot						
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset						
Vuokratuotot						
Muut toimintatuotot	57 106					
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	57 106					
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-617 625	-689 363	-745 364	8,1		
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-102 740	-118 708	-128 501	8,2		
Muut henkilösivukulut	-15 708	-17 165	-19 603	14,2		
Palvelujen ostot	-88 524	-137 800	-195 310	41,7		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-383					
Avustukset	-66 489	-55 600	-17 425	-68,7		
Vuokrat	-6 133					
Muut toimintakulut	-479					
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-898 081	-1 018 636	-1 106 203	8,6	-1 106	-1 106
TOIMINTAKATE	-840 975	-1 018 636	-1 106 203	8,6	-1 106	-1 106

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Luottamushenkilöhallinto

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	Muutos%	TS 1 tuh 2024	TS 2 tuh 2025
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	3 489 400	3 489 400	3 628 976	4,0		
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset						
Vuokratuotot						
Muut toimintatuotot						
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	3 489 400	3 489 400	3 628 976	4,0	3 629	3 629
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-232 196	-227 531	-227 629	0,0		
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-21 746	-22 908	-23 382	2,1		
Muut henkilösivukulut	-3 279	-3 313	-3 567	7,7		
Palvelujen ostot	-119 097	-412 929	-419 000	1,5		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 068	-3 500	-3 500			
Avustukset	-9 810	-5 000	-5 000			
Vuokrat	-11 720	-2 000	-5 500	175,0		
Muut toimintakulut	-9 570	-2 000	-2 000			
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-416 486	-679 181	-689 578	1,5	-690	-690
TOIMINTAKATE	3 072 914	2 810 219	2 939 398	4,6	2 939	2 939

Jäsenkuntien maksuosuudet

POHJOIS-POHJANMAAN LIITTO
Jäsenkuntien maksuosuudet 2023

7.11.2022

	Verovuoden 2021 verotulot *) euroa	Maksu- osuus yhteensä euroa	Maksuerät		
			1.erä euroa	2.erä euroa	3.erä euroa
Alavieska	7 987 044	18 198,92	6 066,31	6 066,31	6 066,31
Haapajärvi	23 989 541	54 661,49	18 220,50	18 220,50	18 220,50
Haapavesi	21 561 516	49 129,11	16 376,37	16 376,37	16 376,37
Hailuoto	3 648 034	8 312,25	2 770,75	2 770,75	2 770,75
Ii	33 087 267	75 391,17	25 130,39	25 130,39	25 130,39
Kalajoki	40 840 510	93 057,36	31 019,12	31 019,12	31 019,12
Kempele	78 201 988	178 187,55	59 395,85	59 395,85	59 395,85
Kuusamo	51 510 543	117 369,62	39 123,21	39 123,21	39 123,21
Kärsämäki	7 772 979	17 711,16	5 903,72	5 903,72	5 903,72
Liminka	36 467 673	83 093,61	27 697,87	27 697,87	27 697,87
Lumijoki	5 946 529	13 549,50	4 516,50	4 516,50	4 516,50
Merijärvi	2 671 918	6 088,11	2 029,37	2 029,37	2 029,37
Muhos	29 408 248	67 008,32	22 336,11	22 336,11	22 336,11
Nivala	33 170 496	75 580,81	25 193,60	25 193,60	25 193,60
Oulainen	25 454 667	57 999,87	19 333,29	19 333,29	19 333,29
Oulu	858 576 508	1 956 314,01	652 104,67	652 104,67	652 104,67
Pudasjärvi	24 824 127	56 563,14	18 854,38	18 854,38	18 854,38
Pyhäjoki	11 896 417	27 106,64	9 035,55	9 035,55	9 035,55
Pyhäjärvi	22 105 855	50 369,41	16 789,80	16 789,80	16 789,80
Pyhäntä	5 212 906	11 877,89	3 959,30	3 959,30	3 959,30
Raahe	97 694 484	222 602,28	74 200,76	74 200,76	74 200,76
Reisjärvi	8 405 164	19 151,63	6 383,88	6 383,88	6 383,88
Sievi	17 610 505	40 126,51	13 375,50	13 375,50	13 375,50
Siikajoki	16 948 281	38 617,59	12 872,53	12 872,53	12 872,53
Siikalatva	16 846 393	38 385,44	12 795,15	12 795,15	12 795,15
Taivalkoski	13 194 545	30 064,50	10 021,50	10 021,50	10 021,50
Tyrnävä	20 546 228	46 815,72	15 605,24	15 605,24	15 605,24
Utajärvi	8 618 531	19 637,80	6 545,93	6 545,93	6 545,93
Vaala	8 993 386	20 491,93	6 830,64	6 830,64	6 830,64
Ylivieska	59 473 068	135 512,67	45 170,89	45 170,89	45 170,89
POHJOIS-POHJANMAA	1 592 665 353	3 628 976,00	1 209 658,67	1 209 658,67	1 209 658,67

*) Lähde: Verovuoden 2021 kunnallis- ja yhteisöverot , Verohallinto

